

JURISTEN

NR 6 / 2018

MAGASINET JURISTKONTAKT

WWW.JURISTEN.NO

Møt fem jurister med «sære» fagfelt

Jus for enhver smak

Sigurd Klomsæt snakker ut // Fra kemner til kunst // Bachelorstudenter
Disse vil bli president i Juristforbundet // Juristers psyke

Senioradvokat Kristine Rørholt i Wikborg Rein var med å skrive den nye hvitvaskingsloven. Nå gir hun råd og lager et e-kurs for Juristenes Utdanningssenter om hvordan advokater kan overholde reglene.

Vi har vært i JUS-studio med Kristine Rørholt

E-kurs gir nye muligheter! Vi har blant annet laget e-kurs om det nye hvitvaskingsregelverket med advokat Kristine Rørholt fra Wikborg Rein. Kurset gir deg oversikt over lovens krav og advokaters forpliktelser.

Juristenes Utdanningssenter (JUS) har en stadig økende portefølje av e-kurs. Disse kan du gjennomføre når og hvor det passer deg.

Bygg kompetanse med e-kurs fra JUS! Her er et lite utvalg:

- Personvern etter GDPR
- Offentleglova i et nøtteskall
- Den vanskelige samtalen
- Opphavsrett og personvern på nett

- Ekspropriasjonsretten i et nøtteskall
- Endringene i byggesaksdelen av pbl og byggesaksforskriften (SAK)
- Nedbemanning og omstilling

Innhold

- 6 «Sære» juristjobber
- 16 Siden sist
- 18 Rettshjelputvalget
- 19 Politiskuddene
- 21 Tolga-saken
- 22 Valg i Juristforbundet
- 28 Petter Snare
- 31 Tiltaler uten hjemmel
- 32 Jobbmarkedet
- 33 Future Lawyer
- 34 Sigurd Klomsæt
- 40 Personvernombud
- 42 Juristers psyke
- 46 Medisinsk sakkyndighet
- 49 GDPR
- 50 Humlegårds hatt
- 51 Bevisjakt i Rwanda
- 52 Master i Danmark
- 55 Jussbuss kommenterer
- 56 Arbeidslivet
- 58 Curt A. Lier mener
- 60 Meninger
- 65 Nytt om navn

6

Juristmangfoldet

Tormod Dalheim Bekkevoll
jobber blant annet med
melkekvoter.

22

Presidentvalg

Juristforbundet skal velge
ny president på landsmøtet
i november.

28

Kunstdirektør

Petter Snare gikk fra jobben
som kemner til å bli direktør
for Kunstmuseene i Bergen.

34

Slugger

Jeg gir meg aldri, sier
Sigurd Klomsæt. Vi møtte
advokatprofilen.

44

Studiemiljøet

Det kan være vanskelig å skape
godt miljø med så mange studenter,
sier Benedicte Røvik.

*Min, og det sittende hovedstyrets, vakt er nå over.
Om kort tid vil det være andre som skal lede
Juristforbundet videre.*

Curt A. Lier, side 58

JURIST
FORBUNDET

Fagutvalgene

Foto: iStock.com/Tonia Sereia

Fagutvalg strafferett og straffeprosess søker nye medlemmer

Vil du bidra til rettsutviklingen? Vil du arbeide i grenselandet mellom juss og politikk for å avklare prinsipielle juridiske problemstillinger. Vil du arbeide sammen med andre dyktige medlemmer av Juristforbundet i fagutvalg strafferett og straffeprosess?

Oppgaver

Fagutvalgene skal utarbeide høringsuttalelser på vegne av Juristforbundet og for øvrig delta i den offentlige debatten med faglige og rettspolitiske synspunkter.

Utvalgene arbeider selvstendig innenfor vedtatte retningslinjer. Vervet er ubetalt.

Kvalifikasjoner

Aktuelle kandidater må ha mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende med gode resultater og minst fem års relevant yrkeserfaring.

Kandidatene må ha dybdekunnskap i og interesse for fagområdet som det gitte utvalget dekker.

Vi tilbyr

- Samarbeid og nettverk med svært dyktige kolleger.
- Dekning av evt. utgifter til reise, kost og leie av lokaler.
- Gratis deltakelse på JuristKongress.
- Årlig fagseminar relatert til eget fagområde med tilhørende middag.

Les retningslinjene for fagutvalgene på www.juristforbundet.no.

Nærmere opplysninger gis av advokat Mona Sanden Olivier, mobil 906 38 339, mso@juristforbundet.no.

Søknad og CV sendes Mona Sanden Olivier på mso@juristforbundet.no innen **5. november 2018**.

Det mangfoldige juristlivet

I denne utgaven synliggjør vi mangfoldet i jurist-Norge. Det er over 20 000 jurister rundt om i landet og lenger ut i bladet møter du fem av dem. Juristyrket er ikke kjedelig og nisjer er spennende – de fem juristene har alle valgt et litt «sært» felt og de elsker jobben sin. Enten de arbeider med melkekvoter, oppdrettsfisk, pensjon, uføretrygd eller offentlig støtte.

Solveig Bjørnerud Khan i Mattilsynet forteller om en bratt læringskurve da hun startet, men snakker nå om fiskesykdommer med stort engasjement. Tormod Dalheim Bekkevold jobber med både melkekvoter og andre landbruksordninger. Vera Øian jobber med alt fra momsfrigat for el-biler til filmsensitivordninger. Torunn Swane Østli i NAV synes det er utrolig spennende å fordype seg i et lovverk som favner alle og Alexandra Plahte brenner for jus og økonomi i jobben som pensjonsekspert.

Juristforbundets karriereveileder minner om at det finnes en juristjobb for nær sagt enhver interesse. Her ligger det også et budskap til jusstudenter: Det er så mye man kan jobbe med som jurist, men det er mange jobber du sjelden hører om. Mange virksomheter er for dårlige på å gjøre seg synlig, selv om det er mye spennende der ute. Pensjonsekspert Alexandra Plahte sier om sitt valg av fagfelt at hun tidlig visste at hun ikke ville jobbe som det hun kaller en «typisk» advokat eller jurist. Jeg har aldri angret et sekund, sier hun i dag.

Juristen presenterer i denne utgaven også kandidatene til å overta presidentvervet i Juristforbundet. Det er tre menn og en kvinne. Håvard Holm, Sigmund Knudtzon, Sverre Bromander og Susanne Eliassen. Også her er mangfold et tema – alle kandidatene peker på at juristene ikke er en ensartet gruppe. På spørsmål om Juristforbundets

sammensetning av flere sterke foreninger med meningers mot kan gjøre det vanskelig å gi forbundet én felles stemme utad, svarer Håvard Holm at han ser det som en styrke med ulike syn, meninger, og standpunkter. Det fører gjerne til god og bred meningsutveksling. Og som Sverre Bromander sier; det er svært mange fellesnevner hvor juristene må ha felles plattform for å løse ting. Uansett hvilken juristhverdag du har.

Husk juristen.no

De fleste har fått det med seg, men hvis du ikke har gjort det, ønsker vi å fortelle at nye juristen.no er godt i gang. Enten du foretrekker mobil, nettbrett eller desktop: Husk å sjekk juristen.no for siste nytt. Her finner du oppdaterte nyheter, debatter, kronikker, fagstoff, stillingsannonser og nytt om folk.

Og angående nytt om folk; dersom du vil fortelle juristkolleger om et jobbskifte, en utnevning eller annet, så send noen linjer og et foto til: redaksjonen@juristen.no

Eller om du vil tipse oss om en sak, fortelle om et spennende møte som arrangeres, sende oss et debattinnlegg eller noe annet, send også det til: redaksjonen@juristen.no

Vær på den måten med på å lage ditt eget forbunds nettavis enda mer spennende. Vi gleder oss til å høre fra deg!

Ole-Martin Gangnes
redaktør

Redaktør
Ole-Martin Gangnes
omg@juristen.no

Annonseansvarlig
Per-Olav Leth – 07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Journalist
Tore Letvik
tl@juristen.no

Design / layout
Inge Martinsen – 07 Media
inge.martinsen@07.no

Journalist
Tuva Bønke Grønning
tbg@juristen.no

Tips redaksjonen
redaksjonen@juristen.no
mob. 48 24 83 52

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer på juristforbundet.no for å endre.
Andre – send ny adresse til medlem@juristforbundet.no

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Juristen arbeider etter redaktørplakaten og er en del av

Forsidefoto

Siv Dolmen

Teknisk produksjon

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer må være redaksjonen i hende innen 26. november 2018.

Redaksjonen avsluttet 23. oktober 2018.

Utgiver

JURISTFORBUNDET

De «sære» juristjobbene

Melkekvoter, oppdrettsfisk, pensjon, uføretrygd og offentlig støtte. Disse juristene har valgt seg et «sært» felt – og de elsker det.

*Tekst: Tuva Bønke Grønning
Foto: Siv Dolmen*

– Det er ikke akkurat noen slager rundt selskapsbordet. Det er kanskje ikke helt sosialt akseptert å være så opptatt av lakselus som jeg er, ler Solveig Bjørnerud Khan.

33-åringen forteller at hun litt tilfeldig havnet i Mattilsynet da hun etter studiene skulle søke sin første «voksne jobb».

– Og så var det kjempegøy! Jeg husker jeg ble kastet inn i et tre timer langt møte om ting jeg ikke forstod. Jeg bestemte meg for å gå all in, og læringskurven var bratt. I dag kan jeg sitte og snakke om fiskesykdommer med engasjement og overbevisning.

Khan beskriver arbeidshverdagen som spennende, actionfylt og variert. Hun lærer stadig noe nytt, også mye som ikke handler om jus; hvordan fisken har det, hvordan sykdommer den kan få og hvordan den store næringen fungerer. På avdeling for fisk og sjømat er de organisert i to seksjoner: en seksjon for sjømat (død fisk) og en for fiskehelse og fiskevelferd (svømmende fisk), hvor Khan sitter.

– Vi er opptatt av at dyr i fangenskap skal ha det godt. Det går nesten ikke an å være imot at maten vår er trygg og at dyrene har det godt. Men det er klart, oppdrettsfisk har jo ingen Bambi-effekt på folk. Vi opplever likevel at stadig flere er opptatt av hvordan fisken har det, sier hun.

«Actionjus»

Selv om oppdrettsfisk og lakselus kan høres smalt ut er det snakk om en stor og viktig næring. Det er en av våre største eksportnæringer og stor økonomi. Det er mye penger involvert og profesjonelle aktører med proffe advokater, noe som holder Khan og kollegaene i Mattilsynet oppdatert og skjerpet. Hun sitter sammen med 8 andre jurister og en like stor gruppe fagpersoner.

– Vi sitter og utøver makt over noe som er andres næringsgrunnlag. Vi må være ydmyke og gjøre ting veldig grundig, sier hun, og fortsetter:

– Vi forvalter og regulerer en

Elsker fisk: Solveig Bjørnerud Khan har blitt veldig engasjert i fiskevelferd og fiskesykdommer etter at hun begynte i Mattilsynet.

næring som er forventet og politisk besluttet å mangedobles de nærmeste årene. Hvis veksten skal være forsvarlig, er vi avhengige av riktige regler og at reglene følges. Det er eksempler fra andre land der næringen ikke var regulert, og da kollapset oppdrettet.

I løpet av en uke kan Khan ha veldig varierte arbeidsoppgaver; snakke med Nærings- og fiskeridepartementet,

bestille forskning, diskutere med en advokat og møte fiskeoppdrettere som er misfornøyd med en avgjørelse.

– Det er rett og slett «actionjus», og jeg får stadig puls og blir litt svett på jobb. Det er også utrolig spennende å få være med å sende inn ting du har laget selv til lovdata som ganske fersk jurist. Å få være med på å hindre at en sykdom sprer seg gjør jobben veldig meningsfylt.

Melkekvoter

Kontrollerer tilskuddsordninger

- Jeg lærte meg fort hva som var opp ned på ei ku, hva som ligger i fôrverdier og slike ting, sier Tormod Dalheim Bekkevoll (32).

Selv om han var mye på bestemorens småbruk som barn hadde han ikke sett for seg at han skulle jobbe med melkekvoter i Landbruksdirektoratet da han uteksaminerte i 2011.

– Jeg valgte å skrive masteren min om juridisk metode, og var egentlig åpen for ganske mye. Jeg kunne ikke noe om landbruksjus, bortsett fra vanlig forvaltningsjus, da jeg begynte, forteller han.

Som «melkevotejurist» jobbet han med saksbehandling og tilsyn av melkeprodusentene.

– Det er spennende å jobbe med oppfølging og hente inn dokumentasjon. Aller morsomt er det når vi jobber med å kontrollere søkere og se etter misligheter; dette med å kunne avdekke økonomisk kriminalitet er en veldig motiverende del av jobben.

Mye økonomi

Etter hvert åpnet det seg en mulighet for å hospitere i seksjonen for ekstern kontroll, og i dag jobber Bekkevoll ikke bare med melkekvoter, men også med en rekke andre ordninger. Han reiser ofte ut på besøk til fylkesmenn, søkere og industrien.

– Alle disse ordningene sørger for at vi har et landbruk. Uten ordningene ville det blitt for dyrt for bøndene å produsere. Min jobb er viktig for å ivareta legitimitet i ordningene, og for å sørge for at pengene går til riktig person til riktig tid. De som har krav på støtte skal få det, og de som lurar oss skal bli avslørt, sier han.

«Melkevoteprinsen»: Tormod Dalheim Bekkevoll jobber i dag med både melkekvoter og andre landbruksordninger.

Bekkevoll trekker frem at det finnes lite litteratur på landbruksjus, og at det derfor er rom for å tenke kreativt og argumentere mye. Den største overgangen fra studiet har vært å lære seg å finne frem til faktum, sette en strek i saker og å avveie effektivitet mot rettssikkerhet.

– Vi jobber mye i tverrfaglige team, og jeg har lært utrolig mye, spesielt om økonomi, av andre kollegaer. Det er viktig å se at lover og regler er med på å oppnå formålene med de økonomiske bevilgningene, og vel så viktig at vilkårene faktisk lar seg kontrollere.

Offentlig støtte

Sikrer at midlene brukes der det trengs

- Som jurist jobber du som oftest med hva som er innenfor eller utenfor gjeldende rett, men i departementet får du faktisk også være med på å forme hva som skal være gjeldende rett. Det er utrolig spennende.

Vera Øian hadde så vidt hørt om støtteregelverket i EØS-avtalen da det ble lyst ut et sommervikariat for studenter i Nærings- og fiskeridepartementet i 2014. Men jobben var så spennende og Øian gjorde et så godt inntrykk at hun fikk fortsette å arbeide i Konkurransopolitisk avdeling ved siden av studiene, og på fulltid da hun uteksaminerte året etter.

- Den brede paraplyen er at dette er konkurranseregler. Støtteregelverket legger føringer for hvordan offentlige myndigheter kan bruke pengene sine, og skulle opprinnelig forhindre et subsidiekappløp EØS-landene imellom. Man ville forhindre subsidiering av egen industri så det ikke ble konkurranse med andre land på ulike vilkår, sier Øian.

Hun forklarer at regelverket har fått et veldig vidt anvendelsesområde etter hvert, og at det ikke bare dreier seg om direkte tilskudd, men også andre økonomiske fordeler næringsdrivende får fra det offentlige, som for eksempel skattelette.

- Når for eksempel et departement, Innovasjon Norge, Enova eller Forskningsrådet skal bruke midlene sine må det vurderes om det kan gjøres innenfor støtteregelverket. Det er en veldig variert hverdag; jeg kan sitte med

Variert hverdag: Vera Øian kan jobbe med alt fra momsfristak for el-biler til filminsentivordninger i jobben i Nærings- og fiskeridepartementet.

momsfritak for el-biler en dag og filmmin-sentivordninger den neste, sier Øian.

Mange unntak

Øian og de sju andre juristene i hennes seksjon fungerer som rådgivere og forvaltere av regelverket. Hver gang det offentlige har lyst til å gjøre et tiltak som man er usikker på om regnes som offentlig støtte kommer de inn. De koordinerer også prosesser med EFTAs overvåkningsorgan, som kan godkjenne støtteordninger.

Selv om utgangspunktet er at offentlig støtte er forbudt, så finnes det mange unntak fra hovedregelen.

Regelverket tar hensyn til at det kan være nødvendig med støtte til for eksempel forskning og utvikling, miljøtiltak eller kultur.

– Poenget med reglene er å sikre at det offentlige bruker midlene sine der det trengs, og ikke der markedet klarer seg selv. Dessuten er unntaksreglene utformet slik at man skal oppnå formålet med tiltaket på en måte som griper minst mulig inn i markedet. Formålet er å få mest mulig for pengene, og her kommer vi som kjenner regelverket inn. De fleste tiltak kan innrettes på en måte som kan godkjennes av ESA, sier Øian.

Det hender ofte hun må forklare hva hun faktisk jobber med, og Øian mener mange spennende jusjobber kunne vært bedre profilert under studietiden.

– Som student møter du mye på de store advokatfirmaene, og ikke så mye annet, men det er så mye forskjellig og spennende der ute. Mitt tips er å være åpen og begynne å kikke på stillingsannonser tidlig. Plutselig finner du et spennende felt du kan jobbe med i mange år fremover. ►

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner.
Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Trygd

Skal sikre lik praksis

- Det er utrolig spennende å jobbe med et lovverk som favner alle; alle er på et eller annet tidspunkt i livet innom NAV, enten frivillig eller ufrivillig.

Helt siden hun var nyutdannet jurist for 13 år siden har Torunn Swane Østli jobbet i daværende Trygdeetaten og senere NAV. Det har hun tenkt til å fortsette med.

Det var trygderett som valgfag mot slutten av studiet som kickstartet interessen, og NAV-karrieren startet i skranken som saksbehandler ved et trygdekontor i Oslo. Senere valgte hun å spesialisere seg i uføresaker, og ble etter hvert fagansvarlig. Siden 2015 har hun jobbet i styringsenheten.

Vanskelige vurderinger

Østli forteller at regelverket som anvendes i uføresakene i stor grad er preget av skjønn, og at de må vurdere faktum opp mot reglene. En av Østlis roller er å sikre lik praksis, noe som kan være ganske krevende. Hun setter imidlertid stor pris på muligheten til å virkelig grave seg ned i jusen og se praksis fra tidligere uttalelse, trygderettspraksis og lignende.

– En vanskelig utfordring rent juridisk i NAV er økningen av psykiske lidelser. Vi har sett en dreining fra muskel- og skjelettplager til psykisk sykdom som årsak til uføretrygd. I disse sakene er det ofte enda større utfordringer med tanke på skjønn og vi må lese mye medisinske vurderinger, sier hun.

Graver seg ned i jusen: Det beste med jobben i NAV er at hun får fordype seg i jusen, synes Torunn Swane Østli. (Foto: Tuva Bønke Grønning)

Hun peker også på at folketrygdloven på mange måter «henger litt etter» i dagens samfunn.

– Folk jobber ikke lenger åtte til fire og arbeidslivet er i stadig forandring. Det er en utfordring at selv om loven har klare rammer, så passer ikke folk lenger inn i de rammene.

Å føle at hun gjør nytte for seg og får brukt sin juridiske kompetanse i

jobben er viktig for Østli. I tillegg får hun og andre NAV-jurister i stadig større grad være med på å uttale seg med innspill til lovverket.

– Folketrygdloven er et regelverk som både har enkle, men også utfordrende regelsett. Den er basert på at vi har en velferdsstat som skal hjelpe oss når i trenger det, så sant visse kriterier er oppfylt, avslutter hun.

Pensjon

Vil gjøre det vanskelige lett

Da datteren var fire år gammel og fikk spørsmål om hva hun skulle bli da hun ble stor svarte hun strålende fornøyd: pensjonist! Jurist Alexandra Plahte brenner for å opplyse folk om pensjon.

«Guide til fremtidens pensjonsjungle – dette må du vite», «Ny jobb, men hva med pensjon?», «Hvor smart er det å jobbe etter pensjonsalder?». Pensjon angår oss alle, men mange vil nok si at det er både vanskelig og kjedelig å sette seg inn i.

Alexandra Plahte er stadig å se i media med gode råd, og i jobben med å kommunisere kompleks informasjon til folk som trenger det har hun blir nødt til å lære seg å uttrykke seg på en lettfattelig måte. Første skritt var å legge bort vanskelige juridiske og økonomiske fagtermer.

– Personlig har jeg alltid likt utfordringer og tror nok noe av grunnen til at jeg synes pensjon er spennende er fordi det angår alle, er viktig, men også et sammensatt og komplekst fagområde. Da er det ekstra motiverende når man opplever å «knekke koden», både faglig og kommunikasjonsmessig, sier hun.

Startet for seg selv

Pensjonseksperthen beskriver valget av studie som litt tilfeldig. Hun visste tidlig at hun sannsynligvis ikke ville ende opp som det hun kaller en «typisk» advokat eller jurist, men tenkte at jusen ville være en verdifull utdannelse å ha i bunn uansett hva hun skulle jobbe med senere.

– Jeg har aldri angret et sekund, sier hun i dag.

Økonomijurist: Alexandra Plahte brenner for jus og økonomi og kombinerer de to i jobben som pensjonsekspert.

Møtet med ulike og til dels helt uforskyldte skjebner i sin første jobb på sosialkontoret i Bærum gjorde noe med den nyutdannede juristen.

– De var alle avhengig av å bli sett og fanget opp, men – ikke minst -også avhengig av et system som det var mulig å finne frem i, sier Plahte.

Etter bare få måneder i sin første juristjobb startet hun for seg selv for å kombinere jus og økonomi, og i 1997

startet hun og kollega Erik Steenberg firmaet Steenberg & Plahte med fokus på avgangs- og overgangsordninger. For at folk skal kunne ta riktige valg må de få «hele bildet», og det fra noen som ikke har noen som helst egeninteresse i den enkeltes valg mener Plahte.

– For å kunne gi hele bildet måtte jeg ikke bare kunne kombinere jus med økonomi, men sette meg inn i ►

tverrfaglige fagområder som skatt, pensjon, forsikring, ulike rettigheter ved sykdom, uførhet, arbeidsledighet og så videre. Ettersom det ikke finnes et eget studie som dekker dette, har det blitt mye selvstudie opp igjennom årene for å si det slik.

Jus i lommeboka

Plahte trekker frem at pensjonsreformen og øvrige endringer i regelverket medfører at den enkelte i langt større grad må ta ansvar for egen pensjon. Man stilles ovenfor en rekke nye valg og kombinasjonsmuligheter, noe som også kan være utfordrende.

– Ikke minst fordi alle kombinasjonsmulighetene medfører et tilnærmet utømmelig informasjonsbehov. Feil valg kan få store økonomiske konsekvenser, både for den enkelte, men også for arbeidsgiver. Vi har gått fra pensjonsøkonomi til de eldste til livsfaseøkonomi for alle aldersgrupper, sier Plahte.

Hun sier målet hennes ikke bare er å synliggjøre hvilke alternativer

kundene står overfor, men også å kunne gi svaret på det alle er opptatt av; «hva betyr dette for meg og min lommebok?»

De fleste hun møter sier de opplever pensjon som sammensatt, komplisert og vanskelig tilgjengelig. Plahte tror opplevelsen av frustrasjon henger sammen med at mange rett og slett ikke vet hva de skal spørre om eller hvordan de skal spørre om hva.

– Da er det utrolig motiverende når man får tilbakemelding fra folk om at de har fått en rekke aha-opplevelser, fått parkert myter og føler seg trygg på at de har tilstrekkelig grunnlag for å kunne treffe riktige valg. Valget må selvsagt den enkelte ta selv, men det handler om å få fakta der man kan få fakta, – rett og slett putte jussen inn i lommeboken til den enkelte, sier hun.

Verdifullt gode

Etter å ha blitt kjøpt opp i 2015 jobber Plahte i dag i Gabler – et selskap

med tverrfaglig kompetanse innen pensjon, forsikring og investering. Mens det nå primært er kollegaene hennes som tar de individuelle rådgivningene, består Plahtes hverdag av å holde kurs og foredrag i tillegg til at hun bidrar i en rekke pensjonsprosesser i ulike selskaper.

Plahte mener det er med god grunn at pensjon omtales som det mest verdifulle, mens minst synlige godet utover lønn.

– Alt for mange ser seg blind på lønnslippen! Heldigvis er dette vesentlig bedret de siste årene. Det skyldes selvsagt pensjonsreformen og at det faktisk begynner å gå opp for folk at ansvaret for egen pensjon i langt større grad er overlatt til den enkelte, sier hun.

– Utviklingen har utvilsomt gått fra det kollektiv til det individuelle og fra det å bli passet på til å måtte passe på!

En juristjobb for enhver interesse

- Det finnes en juristjobb for enhver interesse. Mange jurister jobber ikke engang hovedsakelig med jus, men tverrfaglig eller som leder, med jusen som en del av verktøykassen.

Inger-Christine Lindstrøm er karriereveileder i juristforbundet.

Inger-Christine Lindstrøm er karriereveileder i juristforbundet. Hun påpeker at jusen er et svært anvendelig fag som kan brukes til det aller meste, så lenge en er åpen og nysgjerrig.

– Dette med interesse for et spesielt felt er ofte en drivkraft for jurister når de skal velge jobb. Det er jo mye lettere å bli skikkelig god i noe en synes er interessant, sier hun.

Hun understreker imidlertid at mange også havner i «sære» eller veldig spesialiserte jobber litt tilfeldig, og at mange ting som høres kjedelige ut kan være veldig spennende når du lærer mer om det.

– Du må som regel regne med å fortsette å fordype deg etter studiene.

F.v. Tormod Dalheim Bekkevoll, Vera Øian og Solveig Bjørnerud Khan. (Foto: Siv Dolmen)

La aldri vær å søke på en aktuell jobb selv om annonsen fremstår litt kjedelig. Særlig i privat sektor finnes det mange jobber som aldri kommer til syne i form av en stillingsannonse, sier hun.

Flere ben å stå på

Selv om det kan være både spennende og lærerikt å fordype seg i et snevert felt, anbefaler karriererådgiveren å holde seg oppdatert i både faget og arbeidsmarkedet.

– Du maler deg på ingen måte inn i et hjørne karrieremessig selv om du velger å jobbe med noe smalt. Men det er viktig å huske på at du bør ha flere ben å stå på. Hvis du bare kan én ting er det en risiko for at du blir veldig sårbar, sier hun.

Hun understreker at selv om du jobber med jus innenfor et spesielt fagfelt kan mye av kompetansen likevel overføres til andre jobber.

– Overfor din neste arbeidsgiver bør du beskrive kompetansen din og hvilken funksjon du har hatt i stillingen din uten å gå for mye inn på det fagspesifikke, råder hun.

Få praktikanter

Pascual Strømsæs er leder for Juristforbundet Student og forteller at han har møtt mange jurister med «sære» jobber, og hans inntrykk er at en av gjengangerne er at de er et sted de virkelig ønsker å være.

– Noen har havnet der tilfeldig, mens andre har peilet seg inn på et spesielt felt mot slutten av studiet.

Det er over 20.000 jurister rundt om i landet, og de færreste av disse er advokater i privat næringsliv eller hos Regjeringsadvokaten, sier han.

Strømsnæs mener mangfoldet er viktig, og peker i likhet med Lindstrøm på at det finnes mange muligheter der ute for de som ønsker å begrave seg i noe «sært».

– Veldig mange offentlige bedrifter er for dårlige på å gjøre seg synlig for studenter. De er ikke flinknok til å ta initiativ og ta inn praktikanter og studenter til deltidsstillinger, noe veldig mange private er kjempeflinke til, sier han.

– Vi har prøvd å komme i dialog med flere offentlige aktører, og selv om de sier at de er positive så skjer det lite. Viljen er ikke stor nok.

Siden sist

Gikk for rettshjelp

Jurister og advokater marsjerte i september en mil for rettshjelp i Norges første Legal Walk.

Etter turen samlet deltakerne seg på Frokostjelleren ved Universitetet, der det var mulig å kjøpe mat og drikke. Billettinntektene og frivillige donasjoner gikk uavkortet til drift av JussBuss, Gatejuristen, Barnas Jurist og Juridisk rådgivning for kvinner (JURK).

Foto: Benjamin Ward

Vil vite om partnerdrap kan forhindres

Foto: Tore Letvik

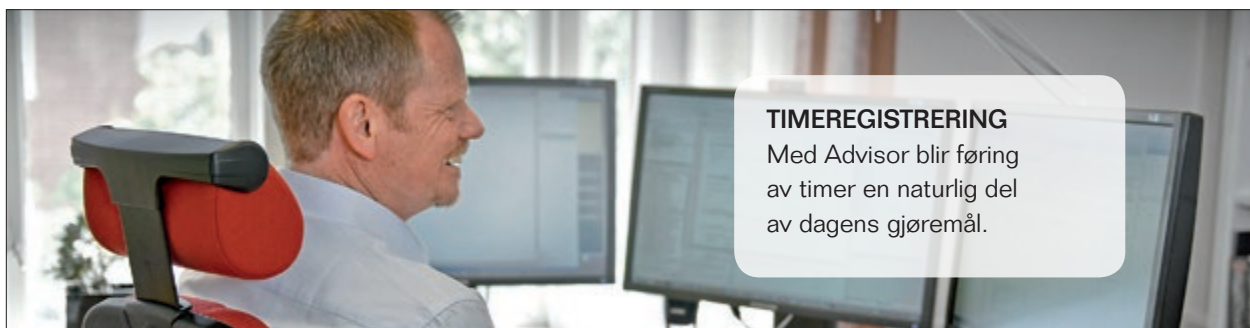
Et utvalg skal gjennomgå saker med drap der gjerningspersonen er daværende eller tidligere partner. Professor Ragnhild Helene Hennum skal lede utvalget og en av landets mest erfarne påtalejurister, førstestatsadvokat Bjørn Kristian Soknes, er blant utvalgets medlemmer. Hensikten med utvalget er å avdekke om, i hvilken grad og eventuelt på hvilken måte det har forekommet svikt i det offentlige tjenesteapparatets håndtering i forkant av disse sakene. Utvalget skal gi anbefalinger som kan bidra til at fremtidige tilfeller forebygges og forhindres.

40.000 soldater på norsk jord krevde juridisk avklaring

Foto: Forsvaret

Den enorme internasjonale militærøvelsen «Øvelse Trident Junture 2018» som pågår i Norge utløste et behov for juridisk avklaring og vurderinger gjort av Riksadvokaten og Generaladvokaten. På et stormøte hos Kripas i august redegjorde Riksadvokaten for sine føringer og pålegg for å håndtere utfordringene som militærøvelsen representerer.

TIMEREGISTRERING

Med Advisor blir føring av timer en naturlig del av dagens gjøremål.

advisor®

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

Skeptisk til særdomstoler

Barneombud Inga Bejer Engh snakket om barns rettssikkerhet under Rettssikkerhetskonferansen i Gamle Logen i Oslo i september.

Når det gjelder barns møte med domstolene, sa det nye Barneombudet at hun er skeptisk til forslag fra særdomstol-utvalget om særdomstoler for behandling av saker som gjelder barn.

– Hvis jeg skal se på det med dommerbriller er jeg skeptisk. Min erfaring er at slike saker er så mentalt krevende, at man ikke bør sitte med bare slike saker. Da tror jeg ikke man møter en god og våken dommer til slutt.

Foto: Fartein Rudjord

Stolt prisvinner

Foto: Fartein Rudjord

Nils Asbjørn Engstad ble hedret med rettssikkerhetsprisen under Rettssikkerhetskonferansen i september. Nils Asbjørn Engstad, sier han er stolt og overrasket.

– Jeg deler prisen med andre; både domstolene, Dommerforeningen og Europarådet, sa Engstad da han mottok prisen av juryleder Anine Kierulf.

50 år siden

«Denne ordning går ut på at medlemmene betaler samme årskontingent på kr. 180 uansett hvilken medlemsforening de står i.»

(Innfører lik kontingent for alle medlemmer av Juristforbundet)

40 år siden

«Halvparten av fylkets ca 50 jurister møter frem, til tross for at de fleste har 20 – 30 miles bilkjøring hver veg og trenger en eller to overnattinger.»

(Finnmark juristforening har holdt seminar i Karasjok)

30 år siden

«Man kunne ha håpet at voldsforskerne, og særlig professor Bratholm, var blitt noe mer varsom i sin språkbruk i politivoldsdebatten. Det motsatte er dessverre tilfellet.»

(Visepolitimester Lasse Qvigstad om «når forskning blir etterforsket»)

20 år siden

«Nå mangler bare musikken! Lovdatas nyeste CD er nå mer komplett enn noensinne. Det eneste vi ikke kan tilby er musikk!»

(NorLex CD utgis hver 6. måned, forteller annonsen fra Lovdata)

Utvalget for rettshjelp oppnevnt

Skal gjennomgå rettshjelpsordningen.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Regjeringen har nå nedsatt utvalget som innen 1. mai 2020 skal komme med forslag til en ny rettshjelpsordning. Ordningen har ikke vært gjennomgått siden 2008-2009. Dette er utvalget som skal gjennomgå rettshjelpsordningen:

- Ingebjørg Tønnessen, dommer i Oslo tingrett, Oslo (leder)
- Merete Smith, generalsekretær i Den Norske Advokatforening, Oslo
- Torgeir Røinås Pedersen, advokat, Fredrikstad
- Tone Ognedal, førsteamanuensis ved økonomisk institutt ved UiO, Oslo
- Magnus Aarø, leder i fylkesnemnda i Møre og Romsdal, Molde
- Kristian Andenæs, professor emeritus ved institutt for kriminologi og retts sosiologi ved UiO, Oslo
- Cathrine Moksness, leder i Gatejuristen, Oslo

Mandatet

I utvalgets mandat pekes det på at spørsmål om endringer i ordningen med fri rettshjelp henger nært sammen med spørsmålet om hvor store midler som skal gå til ordningen.

«Selv med et godt utgangspunkt står norsk økonomi overfor utfordringer, hvilket krever kloke veivalg. Fellesskapets ressurser må utnyttes

Advokatforening generalsekretær, Merete Smith, sittet i utvalget som skal komme med forslag til en ny rettshjelpsordning (Foto: Monica Kvaale)

best mulig, og effektiviteten i offentlig sektor må bedres. Det må derfor legges til rette for å effektivisere og forbedre rettshjelpsordningen», heter det i utvalgets mandat.

Departementet mener det er mange utfordringer ved dagens ordning og viser til at de uendrede inntektsgrensene betyr at stadig færre får rettshjelp i saker underlagt behovsprøving. Dessuten at ansvarsfordelingen mellom aktørene ikke gir tilstrekkelige insentiver til kontroll med kostnadsutvikling og effektiv bruk av midler.

Utvalget skal vurdere alternative måter å organisere rettshjelpsordningen på – også om det bør etableres nye offentlige rettshjelpskontorer for å overta hele eller deler av den rettshjelpsvirksomheten som i dag utøves av private advokater og rettshjelpere.

De skal også vurdere hvem som skal kunne gi fri rettshjelp etter rettshjelpsordningen og eventuelle tiltak i form av advokatlister, anbudsordninger eller liknende.

«Utvalget bør også vurdere tiltak for å sikre at nåværende tillitsbaserte system for innvilgelseskompetanse er tilstrekkelig robust. Utvalget bør vurdere ansvarsfordelingen mellom aktørene med budsjettansvar for rettshjelp og de sektorene som belaster ordningen», heter det.

Om digitalisering heter det blant annet:

«Digitale virkemidler som bør vurderes er etablering av en nasjonal portal for rettshjelp, automatisert behandling av søknader og andre prosesser, samt bruk av kunstig intelligens mv.»

Utvalget skal fremme forslag om justering av inntekts- og formuesgrensene, herunder vurdere et system med graderte egenandeler.

«Forslaget skal bidra til å skape balanse i styrkeforholdet mellom partene, samt gi en motivasjon til å bidra til at saken løses på et tidlig stadium der saken er egnet for det. Kostnader forbundet med forslag til gradering skal underbygges i detalj. Utvalget bør også vurdere om inntekts- og formuesgrensene bør indeksreguleres», ifølge mandatet.

Etterlatte etter politiskudd får ikke fri rettshjelp

– Helt uforståelig at enken som har ansvaret for fire barn og en inntekt under 400 000 nektes fri rettshjelp, sier advokat Frode Sulland.

Tekst: Tore Letvik

Advokatfirmaet Sulland har klaget Spesialenhetens henleggelse inn for Sivilombudsmannen i kjølvannet av dødelige politiskudd i Kristiansand for to år siden. Advokatfirmaet gjør dette for egen regning etter at både Fylkesmannen og Statens sivilrettsforvaltning sier nei til å yte fritt rettsråd til fire barn og en enke som sitter alene igjen etter at politiet skjøt og drepte deres far og ektefelle.

De etterlatte og deres advokat, Frode Sulland, mener politiet hadde andre handlingsalternativer enn å drepe den 35-årige firebarnsfaren. Spesialenheten og Riksadvokaten har henlagt saken mot politiet som «intet straffbart forhold anses bevist» og konkludert med at politiet handlet i lovlig nødverge. Enken, hennes fire døtre, og advokat Sulland, mener både hendelsesforløpet og jussen som er anvendt, bør vurderes av Sivilombudsmannen.

Juristen har vært i kontakt med enken.

– Jeg har ikke lenger ord. Det eneste jeg kan si er at jeg er advokaten evig takknemlig for at han likevel lar oss få prøve vår sak hos Sivilombudsmannen, sier hun.

Advokat Sulland reagerer på at ikke de sterke menneskelige hensy-

– Vi anser det som et rettssikkerhetsproblem at vår klient ikke gis fri rettshjelp for å klage til Sivilombudsmannen, skriver advokat Frode Sulland (Foto: Tore Letvik)

nene i saken tillegges vekt av instansene som har vurdert om familien bør få fri rettshjelp.

– Det er umulig for familien å forsone seg med en henleggelse av denne drapssaken. Det smertelige tapet av ektemann og far skulle etter deres syn vært unngått. En uavhengig vurdering av påtalespørsmålet er derfor helt nødvendig og familien har stor tillit til Sivilombudsmannen. Saken reiser imidlertid en rekke spørsmål som må vurderes grundig, herunder forholdet til EMK og politiets plikt til å beskytte liv. Det er derfor helt uforståelig at enken som etter drapet alene har ansvaret for fire barn og en inntekt under 400 000 nektes fri rettshjelp, sier Sulland til Juristen.

Avslag

Juristen omtalte saken før sommeren. Utenfor Kristiansand møtte vi en familie sterkt preget av sorg og fortvilelse over tapet av ektefelle og far. På det tidspunktet var det søkt om fritt rettsråd til Fylkesmannen i Aust- og Vest Agder. Men Fylkesmannen fant at enken tjente 77.000 kroner mer enn rettshjelplovens inntektsgrense, på 246.000 kroner.

Advokatfirmaet Sulland påklaget vedtaket til Statens sivilrettsforvaltning. Også her ble tommelen vendt ned, men denne gang på et annet grunnlag. Statens sivilrettsforvaltning konkluderer med at familien ikke trenger advokat og avslår søknaden ut fra en vurdering av at de bør ha god nok hjelp som følge av at det offentlige har opplysnings- og veiledningsplikt.

I vedtaket heter det blant annet:

«I utgangspunktet anses det ikke som nødvendig med bistand fra advokat i saker som bringes inn for Sivilombudsmannen. Det vises til at ombudsmannen har omfattende veiledningsplikt samt en plikt til å opplyse saken i den grad det er nødvendig. Ombudsmannen har bl.a. en hjemmeside hvor man kan sende inn elektronisk klage. Det gis dessuten råd om hva en klage skal inneholde mv.»

SRF konkluderer med følgende:

«På bakgrunn av opplysningene i saken kan vi ikke se at det skal være nødvendig med advokatbistand i saken. Det vises i den forbindelse til at det ikke er fremlagt opplysninger eller dokumentasjon som tilsier at Sivilombudsmannen har forsømt sin opplysnings- og veiledningsplikt overfor søker. Det er heller ikke dokumen-

tert eller på annen måte sannsynliggjort at hun (enken, red.anm.) har forsøkt nyttiggjort seg slik hjelp. Videre er det ikke opplyst at søker er særlig ressurs svak. Hun kan dermed ikke unnlate å benytte et eksisterende offentlig tilbud og i stedet få denne bistanden dekket av advokat under ordningen med fri rettshjelp.»

Klager

I sin klage til Sivilombudsmannen over Spesialenheten og Riksadvokatens henleggelse av saken mot politiet tar advokat Frode Sulland også for seg avslagene på enkens søknad om fritt rettsråd.

«Dette har dessverre medført at vi ikke har kunne bruke så mye tid og ressurser på å undersøke og redegjøre for de rettslige spørsmålene i saken. Vi anser det som et rettssikkerhetsproblem at vår klient som er i en vanskelig økonomisk og sosial situasjon

Vi omtalte saken om politiskuddene i Kristiansand i utgave 4/18

etter at mannen ble drept av politiet ikke gis fri rettshjelp for å klage til Sivilombudsmannen og på den måten

få den første vurderingen av saken som er helt uavhengig av påtalemyndigheten», skriver Sulland.

INNOVATIVT
SAMARBEID OM
EIENDOMS-
OPPGJØR

FRIGJØR
RESSURSER
OG KAPITAL

ØKT
FORTJENESTE
OG MINDRE
ANSVAR

ADVOKAT PAKKEN

VI TILBYR TRE SAMARBEIDSMODELLER FOR ADVOKATER

- 1 Ved kontrakts-/oppgjørsoppdrag tar advokaten seg av kontraktsmøte og trenger ikke eiendomsmeglerbevilling. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.
- 2 Advokaten sørger for hele salgsprosessen til og med kontraktsmøte. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.
- 3 Ordinær systemleveranse fra websystemer med eller uten oppgjørstjeneste fra **Weboppgjør**. **Weboppgjør** vil da foreta oppgjør i advokatens klientregnskap og benytte advokatens klientkonto.

W·weboppgjør

morten@weboppgjør.no | 55 50 85 90 / 934 22 790 | www.weboppgjør.no

Skal lede undersøkelser etter Tolga-avsløringene

– Det er veldig beklagelig at slike ting kan skje. At systemet ikke er tilstrekkelig robust til at man kan unngå dette som har funnet sted i Tolga

Tekst: Tore Letvik

Dette sier assisterende fylkesmann i Hordaland, Rune Fjeld. Den rutinerte juristen vil ha en lederrolle i undersøkelsene som regjeringen igangsetter etter VGs avsløringer i den såkalte Tolga-saken.

– Formelt er det Fylkesmannen i Hordaland, som settefylkesmann, som har fått i oppdrag av statsråd Mæland å koordinere undersøkelsene som nå skal gjennomføres, sier Fjeld til Juristen.

Statsråden har signalisert at hele sakskomplekset med Tolga skal undersøkes når det gjelder tre sentrale problemstillinger.

– Det ene gjelder vergemål, og dette skal Statens sivilrettsforvaltning utføre. Det andre er forhold som omhandler diagnostisering, og dette skal undersøkes av Statens helsetilsyn. I tillegg til dette har Fylkesmannen i Hordaland, som settefylkesmann, fått oppdraget med å foreta en lovlighetskontroll når det gjelder psykisk utviklingskriteriet – det såkalte PU-kriteriet, i rammetilskuddet, sier Fjeld.

– Du skal lede undersøkelsen?

– Det er viktig å gå gjennom hele systemet med diagnostisering og kommunenes ansvar i dette, sier Rune Fjeld (Foto: Fylkesmannen)

– Det er embetet som har fått dette ansvaret, med fylkesmann Lars Sponheim, som den ansvarlige. Men det vil jo være meg som i det praktiske vil forestå dette arbeidet, sammen med medarbeidere her på embetet.

– Stor betydning

– Hva er betydningen av å undersøke dette?

– Dette har stor betydning. Som også statsråd Mæland var inne på

under sin pressekonferanse, så er det jo konstatert at to av disse brødrene i Tolga ikke skulle hatt diagnosen psykisk utviklingshemmet. Det er Helsetilsynet som skal se nærmere på hvem som har gjort feil, og hvordan. Men det er klart at dette har medført utbetaling til kommunen, rett eller urett. Det skal vi finne ut av, og det er klart viktig å gå gjennom hele dette systemet med diagnostisering, og kommunenes ansvar i dette, som Statens helsetilsyn skal se på. Vi skal prøve å gi et svar på om dette er et tilstrekkelig godt nok system, sier Fjeld.

Fylkesmannen i Hordaland skal ha et koordinerende ansvar for undersøkelsene som gjøres, også i forhold til Statens sivilrettsforvaltning og Statens helsetilsyns arbeid i saken.

– Dette er tidlig i prosessen, så hvordan vi skal gjøre dette i praksis er foreløpig ikke helt klarlagt. Men vi vil vel sannsynligvis komme med en felles vurdering av ulike spørsmål, sier Fjeld som understreker betydningen av det arbeidet som nå skal utføres.

– Dette er kjempeviktig. Privatpersoner har urettmessig fått diagnosen psykisk utviklingshemmet. Det er veldig beklagelig at slike ting kan skje, og at systemet ikke er tilstrekkelig robust til at man kan unngå noe slikt. Det er viktig, systemmessig, og ikke minst i forhold til tilliten til dette rammetilskuddet og til kommunene, å få prøve å få kartlagt så mye som mulig, sier Fjeld.

Presidentvalg

- Juristforbundet avholder landsmøte 2.-3. november
- Her skal nytt hovedstyre og ny president velges.
- Vi presenterer kandidatene til presidentvervet

Håvard Holm

Opptatt av meningers mangfold

Han går, eller tar trikken, til jobben som lagdommer i Borgarting lagmannsrett i Oslo. Der hvor han daglig vurderer bevis og fakta i løpende rettssaker. I 14 år har han vært dommer i landets største ankedomstol. I november avgjøres om de neste årene blir å tjene som Juristforbundets president.

Tekst: Tore Letvik

Håvard Holm (62) er en av to kandidater som Juristforbundets valgkomite har nominert til vervet som forbundets president. Juristen har avlagt Holm et besøk i Borgarting for å prøve å få vite litt mer om kandidaten før presidentspørsmålet avgjøres på Juristforbundets landsmøte 2.–3. november.

– Altså, det at jeg går eller tar trikken gjør at jeg har god miljøsamvittighet i forhold til mine bevegelser til og fra jobb. På fritiden må jeg vel bare innrømme at det fortsatt er dieselbil som benyttes, selv om jeg vel også her har ambisjoner i mer miljøvennlig retning, sier Holm, som tar i mot på sitt kontor i syvende etasje i lagmannsrettens bygg i Munchs gate i Oslo.

Et bygg med god utsikt over store deler av byen. Noe som ga en kanskje litt for god oversikt den skjebnesvangre dagen 22. juli 2011 da terroren rammet Norge. Etter at bomben hadde eksplodert i Regjeringskvartalet, få kvartaler unna, oppsto full forvir-

ring også i Borgarting. Holm, og flere andre som befant seg på jobb i domstolen, tok heisen opp på taket i bygningen. De kunne se over mot regjeringskvartalet. Synet som møtte dem, er noe han aldri glemmer.

// Jeg ser det som en styrke at et forbund består av foreninger som i enkelte saker har ulike syn, meninger, og standpunkter

– Som dommer er man vant til sterke inntrykk. Ødeleggelsene vi var vitne til er vanskelig å beskrive med ord og opplevelsen sitter i meg den dag i dag, sier Holm.

Som et resultat av temaet kommenterer Juristen det faktum at metalledetektorer og grundig adgangs-

kontroll glimrer med sitt fravær i inngangspartiet til Borgarting lagmannsrett, mens både Oslo tinghus og Høyesterett har permanente sikkerhetstiltak på like høyt nivå som sikkerhetsskontrollen på Gardermoen.

– Det er ikke til å forstå at tilsvarende sikkerhetstiltak ikke er etablert også hos oss, og ved andre domstoler rundt om i landet også for den del. For meg kan det ikke være noen annen forklaring enn at bevilgende myndigheter ikke ser det nødvendig å avsette penger til å trygge domstolene. Mitt syn er da også at politikerne i altfor lang tid har brukt domstolene som justissektorens salderingspost i mange sammenhenger, sier Holm.

Sprudlevann

Som et avbrekk til arbeidsdagens mange kaffekopper serverer han den besøkende reporter et glass sprudlevann, (og selvfølgelig av den alkoholfrie sorten, red.anm). På tidspunktet for dette intervjuet er Holm opptatt i en brutal kidnappingsak som er til ankebehandling i lagmannsretten, med 16 dager i retten. Fire menn og en kvinne ble dømt til strenge fengselsstraffer i Oslo tingrett i mars, og samtlige anket.

I løpet av sin lange karriere har Holm sett mange sider av samfunnets ulike sjatteringer etter at han tok juridikum i 1983, og ikke bare som dommer. Han var ung påtalejurist ved Oslo politidistrikt etter endte studier, og har blant annet vært advokat og jobbet i Økokrim. Jobbdagene som tilbringes i retten i Borgarting avsluttes ikke sjeldent med domskonferanse på ettermiddagen. Deretter bærer det hjem til samboer og den ene av hans to barn som fortsatt bor hjemme. Som mange andre ønsker Holm å skjerme om privatlivets gjøren og laden, men Holm kan røpe ►

at reiser til varmere strøk er noe som lokker når han er borte fra jobb, med hjemmel i ferieloven.

– I fjor reiste vi på ferie til Kreta, men vi har ikke bundet oss til noe spesielt reisemål, så lenge det er varmt og godt. Spania, og ulike reisemål der er blant det som lokker, røper lagdommeren som forteller at han alltid har hatt interesse for å engasjere seg i foreningsliv.

– Det å kunne delta i overordnede prosesser i ulike foreninger og organisasjoner er noe jeg har likt å gjøre ved siden av jobben, sier Holm som forteller at han er 100 prosent forberedt og klar til å ta ansvaret hvis han blir valgt til president på landsmøtet.

På spørsmål fra journalisten om Juristforbundets sammensetning av flere, sterke foreninger med meningers mot, kan gjøre det vanskelig å gi forbundet én felles stemme utad, svarer Holm:

– Jeg ser det som en styrke at et forbund består av foreninger som i enkelte saker har ulike syn, meninger, og standpunkter. Det fører gjerne til god og bred meningsutveksling og slik jeg ser det vil

det være naturlig – og uproblematisk – for en president å gi uttrykk for at det innad i forbundet er ulike synspunkter på temaer i de sakene det faktisk er slik. Hver forening bør ha stor grad av autonomi på områder av særlig betydning for vedkommende forening, sier Holm som i årene 2010-2014 var leder av Dommerforeningen, og som dermed også har vært medlem i Juristforbundets hovedstyre i fire år som Dommerforeningens representant.

Utdyper

Han utdyper enkelte temaer i en kronikk i denne utgaven av Juristen – etter at Juristforbundets visepresident Susanne Eliassen utfordret kandidatene til å svare på hva de mener om en del spørsmål.

Om Advokatlovutvalgets utredning:

«Har kunnet konstatere at departementet, i alle fall foreløpig, har lagt til side advokatsamfunnsmodellen, og gått inn for utvalgets subsidiære forslag, tilsynsmodellen. Det mener jeg er en fornuftig tilnærming.»

Om advokatutdannelsen:

«Bør styrkes, blant annet med henblikk på prosedyre for domstolene.»

Om juristtittelen:

«Bør etter mitt syn lovbeskyttes, og forbeholdes kandidater med cand. jur./ mastergrad.»(...) «Jeg mener kandidater med bachelor i juss ikke bør kunne bli medlemmer av Juristforbundet (med unntak for studentene).»

Om eventuelt skille mellom politi og påtalemyndighet:

«Har stor forståelse for at arbeidssituasjonen for påtalemyndigheten i politiet nå er slik at problemstillingen er aktualisert. Jeg håper imidlertid at ansvarlige myndigheter vil forstå alvoret i situasjonen, og treffe nødvendige tiltak før situasjonen kommer ytterligere på spissen.»

Om særdomstoler:

«Mitt generelle syn at vi er best tjent med å beholde dagens modell, hvor de langt fleste saker som bringes inn for retten, behandles av de alminnelige domstoler.»

Les Håvard Holms kronikk på side 60.

Sigurd Knudtzon

Vil skape ledende forhandlingsmiljø

Sigurd Knudtzon har arbeidet som advokat i en årrekke og brenner for blant annet forhandlingsfaget. Nå er han en av kandidatene til presidentvervet i Juristforbundet og mener forbundet bør lede an i å skape et ledende forhandlingsmiljø i Norge.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Juristen møter Sigurd Knudtzon (62) på hans arbeidsplass; advokatfirmaet Strandenæs i Oslo sentrum. Her begynte han i høst – og han har med seg

over 30 års erfaring som advokat og partner fra flere advokatfirmaer. Han har blant annet arbeidet med selskapsrett, virksomhetstransaksjoner, styrearbeid og prosedyre. Han har vært og er styreleder og styremedlem i flere selskaper.

– Jeg er vel den klassiske advokaten som har arbeidet med et bredt felt av saker. Mest med forretningsjus, men jeg har også engasjement i spørsmål knyttet til barn, som barne bortføring og mobbing i skolen og vært engasjert i en rekke asylsaker hvor barn har vært involvert, sier Knudtzon.

Han brenner også for forhandlingsfaget og har studert forhandlinger ved Harvard og strategi på handelshøyskolen BI.

– Engasjementet kom etter seminaret på Harvard. Det ble en vekker og førte til engasjement for å bidra til å løfte dette faget her i Norge.

Knudtzon har også vært engasjert i etikkdiskusjoner som går på advokatens kjerneverdier og uavhengighet – som for eksempel i styresammenheng.

– Dessuten har jeg i mange år påpekt at det er et problem med for få kvinner på seniornivå i advokatbransjen. Jeg skrev en artikkel om temaet i Juristkontakt for over 20 år siden. Det er en utfordring for bransjen at ikke flere kvinner klatrer oppover i hierarkiet. På jusstudiet er kvinner i stort flertall, men blant senioradvokater går utviklingen veldig langsomt og relativt i forhold til menn er vi omtrent der vi var for tjue år siden. Det er for mange kvinner som ikke velger å forbli i advokatrollen og dette vil svekke advokatbransjen på sikt. Dette har opptatt meg i mange år, sier Knudtzon, som selv har tre døtre. Ingen av dem har valgt jussen.

Sigurd Knudtzon har hatt flere tillitsverv.

– Det begynte i advokatfullmektigruppen i Juristforbundet på 1980-tallet og siden har jeg hatt løpende verv i Juristenes Utdanningssenter og i Advokatforeningen, der jeg for tiden leder valgkomiteen. Da jeg fikk en henvendelse fra Juristforbundet – Privat om å stille som kandidat til vervet som president i forbundet, passet det bra nå. Jeg har dessuten alltid hatt engasjement utover det rent yrkesmessige. Dette vervet gir mulighet til å engasjere seg på et viktig felt og hvor jeg mener å ha noe å bidra med, sier han.

Mer relevant

Når det gjelder veien videre for Juristforbundet, ønsker han å gjøre forbundet enda mer relevant for både medlemmene og i samfunnet rundt.

– Vi må styrke rollen vår som forkjemper for rettsstaten. Stortinget kommer stadig med nye lover oppgaver til kommuner og andre etater, men lovpålagte standarder og gode

intensjoner følges ikke like godt opp i praksis. Juristene er førstelinjeforvaltere av rettssikkerhet og vet hvor «skoen trykker». Jeg har selv erfart mange ganger at for eksempel kommuner ikke følger frister og andre spilleregler på grunn av manglende kompetanse og ressurser. Dette svekker folks tillitt til systemet. Juristforbundet bør ha kraft til å påpeke de områdene dette skjer på og kreve mer ressurser, enten det gjelder til kommuner, domstoler, politiet eller salærsetser.

Han vil også ha et sterkere engasjement knyttet til digitalisering.

Tidens debatt om digitalisering kan ikke overlates til teknologer alene

– Dette er veldig aktuelt for jurister i alle roller. Ikke alle beslutninger kan robotiseres og vi må være klare med hensyn til hvor grensesnittet går for digital saksbehandling og utøvelse av det forsvarlige faglige skjønn. Tidens debatt om digitalisering kan ikke overlates til teknologer alene. Økt digitalisering påvirker arbeidshverdagen vår og arbeidslivet vårt. Her må Juristforbundet engasjere seg og vi må kunne stille krav til de organer som skal gjennomføre digitaliseringsprosjekter om de forskjellige hensyn som skal ivaretas. Mye som gjøres er veldig bra, som for eksempel gjennomføringen av aktørportalen i domstolene, mens andre prosjekter har vært katastrofale.

– Jeg er klar

Knudtzon trekker også fram forhandlingsfaget.

– Vi trenger større bevissthet om dette for å øke kompetansen i arbeidssituasjoner som alle jurister er engasjert i. Jeg mener jurister og Juristforbundet kan ta en rolle for å skape et ledende miljø for forhandlin-

ger i Norge. Det må være lov å være ambisiøs. Juristforbundet har forutsetninger for et slikt engasjement og kan føre an for å skape et senter eller «cluster» av forhandlingsmiljøer. Jeg har sett hva man har fått til ved Harvard og nytten dette har foranlediget og mener vi kan skape noe liknende i Norge.

Knudtzon ser for seg presidentvervet som et deltidsverv.

– Jeg ønsker ikke å være en linjeadministrator som er sterkt engasjert i daglig drift. Det handler om hensiktsmessig arbeidsmessige grensesnitt mellom styret, presidenten og generalsekretæren, samt for sektorstyrene og -lederne og administrasjonen. Presidenten har en overordnet rolle og jeg er opptatt av å lede i en retning, dog med grunnlag som er forankret i eierskap til prosesser hos medlemmer og tillitsvalgte. Forsvarlige prosesser er selvsagt viktig, men det er dog det som Juristforbundet «leverer» som medlemmene er opptatt av. Enhver organisasjon bør etter min oppfatning være resultatorientert og må vurdere prosessene i forhold til det disse skal lede til. Jeg tror det kan være hensiktsmessig for Juristforbundet å ha en president som kommer litt utenfra og ser ting med fornyede øyne.

– Juristene er en uensartet gruppe og representerer ulike interesser i samfunnslivet. Vi må ikke sette juristgrupper opp mot hverandre, men kjempe for det som er felles og samtidig gi de forskjellige sektorer i forbundet en god grad av autonomi til å ivareta sine respektive medlemmers særinteresser, sier han.

Når han ikke er på jobb drar han gjerne med familien på hytta. Der liker han å lese – hvis han ikke skriver bøker selv. Han har utgitt flere bøker – som «Å forhandle», «Å selge bedriften» og «Å være advokat».

Men 2. – 3. november stiller han som presidentkandidat på Juristforbundets landsmøte.

– Jeg er klar, forsikrer han.

Les også Sigurd Knudtzons kronikk på side 62.

Flere kandidater til presidentvervet

Flere enn valgkomiteens innstilte bekrefter at de stiller som kandidater til vervet som president.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Valgkomiteen i Juristforbundet leverte før sommeren en delt innstilling; Håvard Holm eller Sigurd Knudtzon til presidentvervet. Men foran Landsmøtet er det klart at flere kandidater er aktuelle.

Både leder av Juristforbundet – Stat, Sverre Bromander, og nåværende visepresident Susanne Eliassen bekrefter at de er kandidater ved presidentvalget på Landsmøtet 2.-3. november.

– Styret i Juristforbundet-Stat har enstemmig valgt å opprettholde Sverre Bromander som kandidat til det kommende presidentvalget, sier Katrine Bratteberg, nestleder i Juristforbundet-Stat.

– Styret finner det rett å gå ut med dette i stort da vi har fått flere spørsmål vedrørende Sverres mulige kandidatur til presidentvervet. Det er naturlig at slike spørsmål kommer da Sverre er en åpenbar kandidat, og det er allment kjent at det forrige styret i JF-stat fremmet og ønsket Sverre som mulig ny president, sier hun til Juristen.

– Styret er opptatt av åpenhet i prosessene foran de viktige valgene, og personvalgene, som skal tas på Landsmøtet og vil derfor presisere at Sverre har vært og fortsatt er kandidat til presidentvervet, sier hun.

– Jeg er ydmyk og takknemlig for at noen mener jeg er kvalifisert og ønsker meg til vervet. Som leder av Juristforbundet-Stat erfarer jeg hvor givende og inspirerende det er å ha en jobb hvor jeg kan kjempe for noe jeg tror på og noe jeg står for. Vervet som

Sverre Bromander

// **Det er for få samarbeidsfora og møteplasser**

president vil være en videreføring av dette, sier Sverre Bromander til Juristen.

– Det er tre egenskaper som er viktig i dette vervet; det er å lytte, å tenke og å arbeide. Det er viktig å lytte til de det gjelder og de som er nærmest, å snakke med medlemmer og tillitsvalgte og få mye informasjon og mange innspill. Ingen har alle løsninger på egen hånd. Så er det viktig å tenke seg frem til, eller prosessere og diskutere med andre, hva som er den beste løsningen og hvilket mål vi må jobbe mot. Beslutninger blir sjelden best om de fattes i et vakuum eller et ekkokammer. Og så er det viktig å fatte en beslutning og jobbe hardt, direkte og målrettet.

Bromander sier han har god erfaring med dette.

– Det mener jeg at jeg har god erfaring med, og jeg har gode resultater å vise til både som leder for Politijuristene og leder for Juristforbundet-Stat. Den måloppnåelsen vi har på vegne av medlemmene er avgjørende for at Juristforbundet skal være det beste alternativet og den foretrukne organisasjon for alle jurister.

– Står alene

– Jeg tror at Juristforbundet bør dreies i retning av et forbund som består av sterke og selvstendige seksjoner som samarbeider tett og godt, sier han.

Bromander mener de ulike medlemsseksjonene i forbundet ikke er sterkt nok rustet, at seksjonene ikke har et tilstrekkelig robust apparat rundt seg og at de står for mye alene.

– Det er for få samarbeidsfora og møteplasser. Jeg tror på å legge mer av både beslutningene og ressursene ut i seksjonene. Nærmere medlemmene og nærmere dem det gjelder. Og så må vi sentralt legge til rette for og jobbe med alt det som forener juristene på tvers og som forener seksjonene. Vi kan helt sikkert dra mye nytte av hverandre. Vi kan samvirke, samarbeide, hjelpe og bistå hverandre. Det er veldig mange fellesnevnerer hvor vi må ha felles plattform for å løse ting, sier han.

Han tror det er oppskriften på å øke både medlemsnytt og medlemsstyringen i Juristforbundet.

– På den måten vil kunne bygge en sterkere, mer slagkraftig og mer synlig og tydelig organisasjon. Både som profesjonsforbund, som interesseorganisasjon og som fagforening.

Katrine Bratteberg i Juristforbundet-Stat sier styret i seksjon stat mener det er mange gode grunner til at Sverre Bromander er en god kandidat.

– Juristforbundet trenger en president som i sitt arbeid kan virke sam-

lende og samtidig utvikle Juristforbundet til å bli enda sterkere organisasjon. Sverre kan, med sin inkluderende og lyttende lederstil, sin innsikt og sitt oppriktige engasjement for Juristforbundet og sin evne til å utvikle og bygge felleskap, være et svært godt valg, sier hun.

Susanne Eliassen

Også nåværende visepresident i Juristforbundet, Susanne Eliassen, bekrefter til Juristen at hun er kandidat til vervet. Eliassen arbeider til daglig i Oslo kommune.

Også nåværende visepresident i Juristforbundet, Susanne Eliassen, bekrefter at hun er kandidat til presidentvervet. Eliassen arbeider til daglig i Oslo kommune.

Tidligere i høst etterlyste hun valgkamp om vervet i et innlegg i Juristen.

– Jeg har i alle sammenhenger siden det ble klart at Curt gir seg, sagt at jeg veldig gjerne ønsker å være forbundets neste leder. Jeg mener at jeg har mye av det som trengs av egnethet og kunnskap for å gjøre den jobben, sier Eliassen.

Hun sier det fremover vil være viktig at Juristforbundet holder på todelingen som profesjonsforbund og fagforening.

– Begge delene er like viktig og de henger veldig nær sammen. Landsmøte vil få forelagt en ressursanalyse som viser at kontingenten fordeles ca likt uavhengig hvilken sektor medlemmet befinner seg i. Jeg tror det bildet som rapporten viser er uriktig. Jeg er helt sikker på at de medlemmer som er i sektorer med tariffavtaler får mer igjen

Susanne Eliassen

De medlemmer som er i sektorer med tariffavtaler får mer igjen for kontingenten

for kontingenten i kroner og ører enn de som er utenfor.

– Det synes jeg vi skal si og så skal vi ta debatten om hvordan forbundet skal henge sammen og den indirekte overføringen fordi som er utenfor tariff. Altså den norske modell, utvikling av lønns og arbeidsvilkår generelt og kollektivitetstankegangen og styrken vi som profesjon og fagforening gjennom det har. Om at medlemmene

gjennom en lang yrkeskarriere bytter sektorer og særlig hvordan det øvrige medlemstilbudet skal være for og «kompensere» for denne skjevheten.

Hun er også opptatt av at man profesjon og fagforening har et særlig ansvar for å jobbe med rettssikkerhetsutfordringer.

– Jeg mener vi skal fortsatt og i enda større grad delta i samfunnsdebatten og jobbe politisk for de mennesker og gruppene som trenger vår stemme.

Humanitære bidrag

På Landsmøtet skal det besluttes hvor mye av kontingenten som skal gå direkte til humanitære formål.

– Jeg ønsker summen skal dobles fra ½ promille til 1 promille.

Om presidentrollen sier hun:

– Vi må ha en president som tør å være åpen og ærlig på hvordan ståa er, være svært lydhør for kompetansen som medlemmene og tillitsvalgte besitter og sørge for gode og demokratiske prosesser.

– Presidenten må kunne prioritere å reise rundt og ta kampen for rettsikkerhet sammen med medlemmer og foreningene ute hvor folk bor. Og også bidra til at det er medlemstilbud spredt utover.

– Presidenten må være villig til å jobbe videre for en god kjønnsbalanse i forbundets organer slik at den gjenspeiler medlemsmassen og presidenten må gå i front for å sikre at vi fortsatt er på tå hev for å sikre gode arbeidsbetingelser som gjør at vi står et helt yrkesliv.

Neste utgave av Juristen kommer 12. desember. Annonsefrist 30. november

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Husk også at du til enhver tid kan annonsere på juristen.no

Fra kemner til kunstdirektør

A man with a shaved head, wearing a dark blue suit jacket over a light blue button-down shirt, stands with his arms crossed in front of a large, colorful abstract painting. The painting features bold, expressive brushstrokes in shades of green, blue, brown, and white, with a small house visible in the upper right corner.

Petter Snare forlot jobben som kemner på Nedre Romerike for drømmejobben som direktør for Kode kunstmuseer og komponist-hjem i Bergen (Kunstmuseene i Bergen). Jusen og kunsten har gått hånd i hånd siden studietida.

*Tekst: Tuva Bønke Grønning
Foto: Dag Fosse / KODE*

Da han var jusstudent i Bergen på 90-tallet syntes nemlig Petter Snare (49) jusen var så kjedelig at han begynte å studere kunsthistorie samtidig. Da han ikke klarte å ta eksamen i begge deler samtidig, valgte han likevel jusen, og har ikke angret – men kunstinteressen har opptatt ham og tatt mye tid hele veien.

– Jeg har vokst opp med foreldre som var opptatt av kunst og som tok oss med på kunstutstillinger. Vi hadde også noe kunst hjemme, men ikke noe spesielt mye, forteller Snare.

Selv husker han godt da han kjøpte sitt første kunstverk som 13-åring; et trykk av Arne Bendik Sjur. Snare møtte selv kunstneren på et galleri i Oslo og fikk lov til å nedbetale de 500 kronene verket kostet over tid.

– Det var mye penger for en gutt på 13 år den gangen. Det var nok ikke spesielt mange andre i min aldersgruppe tilstede på den utstillingen, ler han.

Startet galleri

Å eie sitt aller første kunstverk gamersmak for den unge gutten, og siden har samlingen sakte men sikkert vokst. Helst siden han var nyutdannet jurist, har Snare funnet måter å dyrke kunstinteressen på; som veileder og sensor for jusstudenter som ville skrive om temaer i grenselandet mellom kunst og jus, som eier av kunstbokforlaget Teknisk Industri, etablerer av galleriet Standard (Oslo) og med en rekke styreverv i norsk kunsthver, blant annet styreleder i Bergen Kunsthall, Oslo Kunstforening og Bergen Assembly.

– Da jeg og Eivind Furnesvik startet galleriet Standard tok jeg to års permisjon fra jobben ved Oslo kemnerkontor. Senere drev jeg galleriet og kunstbokforlaget ved siden av jobben som kemner i Nedre Romerike. Jeg har vært utrolig heldig som klart å få til det å jobbe med det som opptar meg, sier Snare.

I jobben som museumsdirektør er Snare opptatt av å ta vare på kunsten

og musikken de forvalter og vil sørge for å få med seg samtiden inn i museet.

– Museet skal selvfølgelig føles viktig for Bergen og Vestlandet, men også for resten av landet og internasjonalt.

Opphavsrett og ytringsfrihet

Selv om han brukte lang tid på å fullføre jusstudiet er han i dag veldig glad i faget som han mener er nyttig i nesten alt han gjør.

– Jusen er både et kreativt og nyttig felt. Det er utrolig nyttig å ha jusen i bunn når jeg nå skal gjøre en jobb for kunst og kultur i Norge. Juridisk metode er alltid nyttig når man går inn i et nytt felt; man må se helheten, kildene, bakgrunnsstoffet og hva som er en nyttig strategi.

Ved en stor institusjon som Kode drar Snare nytte av jusen når det kommer til administrasjonssoppgaver som økonomi, personal, kontrakter og opphavsrett. Jusen gir også god uttelling i kontakt med myndigheter.

– Ytringsfrihet er også en juridisk utfordring vi møter på ofte; hvor går grensene, hva er etisk riktig? Debatten om ytringsfrihet og kunst er helt sentral for oss og noe vi må ha et bevisst forhold til, sier Snare.

– Det vi gjør skal selvfølgelig være faktisk riktig, men også i den utvidede sammenheng; det vi viser skal være basert på noen som mener dette er viktig for samfunnet.

Han understreker at de som et museum i Norge er privilegerte i den forstand at de ikke trenger å ta kommersielt hensyn til sponsorer og givere eller være politisk korrekte.

– Men vi må ha et bevisst forhold til ytringsfrihet og etikk likevel. I november skal vi vise frem Vanessa Bairds verk hvor hun ser på flyktningkrisen. Det kan være ubehagelig for mange, men er veldig viktig, sier Snare.

Bairds «To everything there is a season» ble avvist av myndighetene i 2013 på grunn av frykt for angst- og sorgreaksjoner hos de ansatte. Verket skulle stå i regjeringskvartalet i Oslo.

Samlestopp

Interessen for kunstsamling startet med det første kjøpet som 13-åring, og i dag har Petter Snare og ektemannen Knut flere hundre verk i Oslo. Nå er imidlertid samlingen lagt på hylla, ettersom han som museumsdirektør ikke har lov til å kjøpe kunst privat.

– Det er et brudd på retningslinjene. Det er klart det er et savn. Å leve med kunst har stor verdi, sier han.

Etter mange år i juristjobber har Snare et inntrykk av at jurister i mange tilfeller er litt mer opptatt av kunst enn andre.

– Det føles i alle fall sånn. Det er i alle fall ikke vanskelig å finne jurister som samler, sier han og nevner navn som Viggo Hagstrøm, Knut Brundtland og Erling Kagge.

Riksadvokaten ber om gjennomgang av skattesaker

Politiet tok ut tiltaler uten hjemmel i lov

Siden 2005 har politiet ilagt forelegg og tatt ut tiltaler etter to bestemmelser i skattebetalingsloven, uten å ha myndighet til å gjøre det.

Tekst: Tore Letvik

Nå har alle landets statsadvokater igangsatt en gjennomgang for å avklare omfanget av fadese og for å finne ut om sakene må omgjøres eller henlegges. Oppryddingen skjer etter ordre fra Riksadvokaten, som selv ble gjort oppmerksom på feilen som potensielt har pågått i hele 13 år, siden 2005. Det året ble nemlig skattebetalingsloven endret og strafferammen i de to aktuelle bestemmelsene i loven skjerpet fra seks måneders fengsel til to års fengsel.

Politiet har kun myndighet til å avgjøre påtalespørsmål i saker med inn-til ett års strafferamme. Etter at strafferammen ble økt til to års fengsel i 2005 gikk denne myndigheten over til statsadvokatene, men uten at endringen ble tilstrekkelig kjent. Dermed fortsatte politiet å utstede forelegg og reise tiltale i disse sakene, som omfattes av skattebetalingslovens § 18-1 og § 18-2.

Bestemmelsene omhandler henholdsvis straff ved unnlatt gjennomføring av forskuddstrekk og skattetrekk, samt brudd på opplysningsplikten som retter seg mot «den som ikke gir, eller gir uriktige, opplysninger til fastsettings- eller innkrevingsmyndighetene, og dermed bevirker (forårsaker) eller søker å bevirke at innkreving av

Etter ordre fra riksadvokat Tor-Aksel Busch går nå statsadvokatembeten landet rundt gjennom de aktuelle sakene (Foto: Riksadvokaten)

skatte- og avgiftskrav blir hindret eller vesentlig vanskeliggjort.»

Gjennomgår sakene

Etter ordre fra Riksadvokaten går nå statsadvokatembeten landet rundt gjennom saker i sine distrikter for å se om de må omgjøres eller henlegges. Brevet som Riksadvokaten sendte ut til alle landets politimestere og embetsledere 19. april i år bærer overskriften: «Saker hvor politiet uten å ha kompetanse til det har avgjort påtalespørsmålet for brudd på skattebetalingsloven».

I brevet redegjøres for lovendringen og det faktum at påtalekompetansen er overført fra politiet til statsadvokaten.

«Riksadvokaten er gjort oppmerksom på at politiet i en del tilfeller har avgjort påtalespørsmålet etter at den nye straffebestemmelsen ble innført, slik at avgjørelsen er truffet av feil myndighet».

Dette er noen av retningslinjene som gis for hvordan sakene skal håndteres:

- Saker som ikke er rettskraftig avgjort, stilles i bero/begjæres stanset og skal sendes til statsadvokaten for vurdering av om påtalespørsmålet skal opprettholdes.
- Statsadvokaten skal foreta en selvstendig vurdering av om vilkårene for straff er oppfylt og reaksjonens størrelse.
- Dersom statsadvokaten er enig med politiets påtaleavgjørelse, treffes en beslutning om at den opprettholdes.
- Kommer statsadvokaten til at vilkårene for straff ikke er oppfylt, henlegges saken. Er saken brakt inn for domstolene, må saken frafalles.
- Saker som er rettskraftig avgjort ved vedtatt forelegg, påtaleunntattelse eller fellende dom, skal sendes til statsadvokaten for en ny selvstendig vurdering av påtalespørsmålet.

Vurdere å tilbakeføre

Riksadvokaten skriver også:

«Statsadvokaten bes om et ledd i saksgjennomgangen beskrevet ovenfor vurdere om dette er en sakstype som etter sin art og alvor bør behandles av statsadvokaten, eller om det er grunn til å ta initiativ overfor lovgiver for å få tilbakeført påtalekompetansen til politiet».

– Bekymrer meg at 11 prosent av studentene ikke har jobb seks måneder etter studiene

Pascual Strømsnæs, leder for Juristforbundet Student, vil se på mulige tiltak.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

I et debattinnlegg (se side 63) kritiserer den nyutdannede juristen Monica Løvvik et arrangement i regi av Forum for yngre jurister og Juristforbundet – Student. Arrangementet skulle hjelpe nyutdannede og studenter med inspirasjon og nyttige tips til hvordan sikre seg sin første juristjobb. Løvvik mener imidlertid at det ikke var nyttige tips å hente, men kun solskinnshistorier om andre som hadde «grepet de mulighetene de har fått».

– Problemet for jusstudenter i dag er at de «mulighetene» som visstnok bare faller ned i hendene våre slik det blir fremstilt i panelsamtalen, vokser ikke på trær, skriver hun.

Pascual Strømsnæs er leder for Juristforbundet Student og sier han er takknemlig for tydelige tilbakemeldinger som den Løvvik kommer med.

– Jeg skjønner utmerket godt at det oppleves banalt å høre om at noen «bare grep muligheten som kom» når man selv kanskje har gått arbeidsledig i over et halvt år. Det var naturligvis aldri meningen å fremstille en sminket solskinnshistorie om reisen fra student til arbeidstaker, men snarere å få høre personlige erfaringer fra fire unge jurister som jobber i vidt forskjellige bransjer, sier han.

Bekymret

I sitt innlegg skriver Moniva Løvvik at «nyutdannede jurister bruker i snitt et halvt år på å få seg en jobb, og vil man jobbe i Oslo så tar det gjerne

Pascual Strømsnæs, leder av Juristforbundet Student.
(Foto: Dominik Kawula / Perfect Dashboard)

lengre tid». Strømsnæs trekker frem en kandidatundersøkelse fra 2017 som viser at andelen som ikke har fått jobb innen seks måneder etter uteksaminering ligger på 10-11 prosent både for studentene ved Universitetet i Oslo, Bergen og Tromsø.

Undersøkelsen fra 2017 viser tall som gjelder studentene som fullførte studiet i 2016. Andelen studenter som har fått jobb enten før avsluttende eksamen eller senest innen 1 måned etter eksamen, er gjennomsnittlig 67 prosent og for 69 prosent for UiO.

– Dette betyr at en stor overvekt av studentene får en rask overgang til arbeidslivet etter studiet. Derimot bekymrer det meg stort at så mange som 11 prosent av studentene ikke har fått jobb innen 6 måneder etter oppnådd mastergrad i rettsvitenskap, sier Strømsnæs.

– Dette er en gruppe medlemmer og mennesker som vi i Juristforbundet bør ta et særskilt ansvar for, og jeg kommer derfor til å be om at student-

seksjonen i Juristforbundet snarlig iverksetter undersøkelser med henblikk på mulige tiltak sammen med resten av organisasjonen.

Flere tilbud

Studentlederen mener det aktuelle arrangementet må ses som en del av et større tilbud og påpeker at Juristforbundets sekretariat drifter og stadig videreutvikler et bredt antall medlemstjenester som nettopp er myntet på arbeidssøkende jurister.

– Her kan blant annet nevnes gratis karriere- og CV-veiledning, jobbsøkerkurs, LinkedIn-kurs og andre karriererelaterte samlinger og foredrag som viser mangfoldet i juristyrket, sier Strømsnæs, og fortsetter:

– Det vi alle i Juristforbundet kanskje må stille oss spørsmål om er om disse tiltakene i stor nok grad når ut til de som opplever langvarig arbeidsledighet og om de gir ønsket resultat for den enkelte.

– Advokater som bruker AI vil erstatte advokater som ikke gjør det

200 advokater og jurister
deltok på konferansen
Future Lawyer.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

– Kunstig intelligens vil ikke erstatte advokater; advokater som bruker kunstig intelligens vil erstatte advokater som ikke gjør det, sier Andrew Arruda, CEO i Ross Intelligence.

Arruda snakket til de rundt 200 oppmøtte på konferansen «Future Lawyer» ved Scandic Hotell Edderkoppen i Oslo i oktober.

Han snakket om hva kunstig intelligens, eller AI (artificial intelligence), er og hva det kan brukes til innenfor jusen. Selv flyttet han til Silicon Valley for å jobbe med «legaltech» etter å ha jobbet som advokat i Colorado i Canada.

– Helt siden jeg kom har jeg lett etter redet til robotene som skal ta over jobbene våre. Jeg har ikke funnet dem ennå, og jeg tror ikke de finnes, sier han.

Tilleggsverdi

I sin introduksjonstale til konferansen åpnet Tale Skjølvsvik med å snakke litt om at digitale nyvinninger må ha en nytteverdi.

– Det handler om å skape en verdi. Vi må tenke på verdien som kommer ut av det vi skaper, sa hun.

Arruda trakk frem hvordan et forsøk viste at kunstig intelligens faktisk var flinkere til å gjenkjenne hudkraft enn faktiske leger, men at maskinen likevel overså helt tydelige tilfeller.

– Da snakket mange høyt om at kunstig intelligens ville stjele jobbene til legene, men det var kombinasjonen lege og AI som var uslåelig, sier Arruda.

Andrew Arruda, CEO i Ross Intelligence under konferansen Future Lawyer.
(Foto: Tuva Bønke Grønning)

Slik vil det også være i jusverdenen tror han; AI kan hjelpe jurister og advokater å gjøre en bedre jobb, men kan ikke erstatte dem.

Vil ikke betale

Når man skal utvikle digitale nyvinninger er det en stor fordel for det juridiske feltet at så mye er skrevet ned, mener Arruda.

– Vi er kan være en ledende industri når det kommer til AI, men det er opp til oss og vår evne og villighet til å forandre oss.

Han peker igjen på at kunstig intelligens kan hjelpe advokater så de

kan bruke mindre tid på research med programmer som hjelper dem finne det de leter etter, og mener kundene i stadig større grad vil stille krav til effektivitet og pris.

– Før brukte vi mye tid på disse tingene, men det er ikke det som gjør oss til gode advokater. Vi har sittet lenge i slottet vårt og vært litt isolert fra resten av verden, men slik er det ikke lenger. Tidligere kunne vi kanskje bruke lang tid på ting, kanskje innimellom med vilje, og vi fikk fortsatt betalt for den tida. I dag setter kundene høyere krav og krever at vi bruker gode systemer, sier Arruda.

Advokatslugger og støttepilar

Det har nærmest blitt hans varemerke å påta seg saker andre jurister finner svært vanskelige eller sågar håpløse. Likevel har advokat Sigurd Jørgen Klomsæt (65) oppnådd resultater som svært få i hans bransje kan skilte med: Som frifinnelse i drapssak, to seire over den norske stat i menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg, og å ha landet på beina igjen etter en gang å ha blitt fratatt advokatbevillingen.

Tekst og foto: Tore Letvik

Vi går inn i Klomsæts kontor i Storgata i Oslo. I samme bygg som ett av hans forbilder, forsvarerkjempen Alf Nordhus, hadde kontorer. Foran oss står Klomsæt. En røslig, myndig utseende kar som du instinktivt tenker at du ikke vil legge deg ut med.

For de som ikke kjenner ham kan han fremstå som en buldrebase, sterk i språket, både verbalt og kroppslig.

Intens og energisk. En duracell-kanin utstyrt med solceller, og som gir klare signaler om at han aldri gir seg. På harde møkka. Uansett motstand. De fleste som kommer i kontakt med Sigurd J. Klomsæt får gjerne et forhold til ham. Et forhold som kan spenne vidt ja, sågar fra forargelse og frustrasjon for enkelte, til et elsk- og beundringsforhold for andre. De to førstnevnte emosjonene overveiende sannsynlig sterkest representert blant enkelte statlig ansatte som statsadvokater, politietterforskere og dommere. Sikrest er det at de Klomsæt bistår, og har bistått, tilhører den sistnevnte gruppen.

Mange av de 40-50 pårørende og overlevende i Danmark og Norge etter mordbrannen Scandinavian Star, som har Klomsæt som bistandsadvokat, er blant dem som roser ham sterkt for hans engasjement og pågangsmot. En sak hvor de etterlatte og overlevende fortsatt ikke har fått noe svar på hvem som tente på skipsbrannen hvor 159 menneskeliv gikk tapt natt til 6. april 1990, men hvor Sigurd J. Klomsæt og «Stiftelsen etterforskning av mordbrannen Scandinavian Star» står klippefast på at saken skal oppklares.

– Maktovergrep

Klomsæt har møtt, og møter stadig, mye motstand og manglende velvilje fra personer i det han kaller for stats-

makten. Men han fnyser av forslag om at det kanskje kan være taktisk lurt å gå litt stillere i gangen.

– Det er ikke min oppgave som advokat å skaffe flest mulig venner, og å bli populær. Det mennesket eller de menneskene jeg har foran meg i den enkelte sak, fortjener min maksimale innsats for deres rettssikkerhet og verdighet. Mest forbannet blir jeg av å se autoriteter herse med vanlige folk, som jo ofte er sjanseløse mot maktovergrep fra statlig hold. Hvis ikke jeg, som advokat, skal stå opp for personer som herses med og som opplever urett, hvem skal da gjøre det, sier Klomsæt spørrende med en bestemt og engasjert mine.

Etter at advokatstørrelsene Alf Nordhus, Olav Hestenes og nå sist Tor Erling Staff er borte, er det ikke mange av de «gamle» høyprofilerte forsvarerne igjen her i landet. Klomsæt tilhører selv dette A-laget av forsvarere, men har på et vis aldri fått samme status som de tre nevnte. Dette selv om de alle, på tross av åpenbare ulikheter i personlighet, forsvarsteknikker og filosofi, hadde og har et klart felles trekk i form av et fandenivoldsk, brennende forsvarerinstinkt. Egenskapen det er å gi den de representerer en følelse av ivaretagelse og trygghet, og samtidig gi den eller det de forsvarer klienten mot, et klart inntrykk av at

de – som forsvarere – om nødvendig tar motstanderne med seg ut over klippekanten i kampen for sine klienter. Om enn ikke bokstavelig, så i det minste billedlig.

Klomsæt er kjent for å klemme til med saftige uttrykk og kraftige meldinger i saker som engasjerer ham, mens lydhørheten og evnen til å lytte kanskje ikke alltid har vært hans sterkeste side. Man får det man ser – han er direkte, ærlig og spontan. Og han er verbalt velformulert, eller endog rappkjeftet vil noen kunne si. Klomsæt har også en evne til å «ta» rommet i det han kommer inn i et lokale, med en bastant og selvsikker tilstedeværelse. Han har da også fått en form for sluggerstempel av mediene. Det brennende forsvarerinstinktet lever imidlertid hånd i hånd med en sterk medmenneskelig side hos Klomsæt som viser en særegen empati for, og nærhet til, de han bryr seg om eller som trener ham.

Innhenter sakkyndighet

Skulle man målt Klomsæt på faktiske resultater så ville få av landets forsvarere og bistandsadvokater ruvet over ham. Høyest for mange henger resultatet fra hans engasjement som forsvarer for Birgitte Tengs fetter før, under og etter ankeforhandlingene i Gulating lagmannsrett i 1998. Fetteren ble året før dømt til 14 års fengsel i Karmsund herredsrett for drapet på sin kusine i 1995. Sentralt for domfellelsen var en tilståelse som fetteren kom med i politiavhør. Han trakk den tilbake fire måneder senere. Tilståelsen viste seg å være falsk, avgitt under press, som følge av avhørsteknikker som senere er blitt sterkt kritisert.

I første instans ble fetteren representert av advokat Arvid Sjødin. Etter domfellelsen i herredsretten overtok Klomsæt vervet som hovedforsvarer. Klomsæt satte fokus på bruk av egne sakkyndige, blant annet ekspertvitne på falske tilståelser, den britisk-islandske psykologen Gisli Gudjonsson. Hans vitnemål skulle få avgjørende

betydning under rettsforhandlingene som endte med at fetteren ble frifunnet av juryen i juni 1998. Fetteren ble imidlertid dømt til å betale 100.000 kroner i oppreisning til Birgitte Tengs foreldre etter sivilrettslige regler.

// Det er ikke min oppgave som advokat å skaffe flest mulig venner

Klomsæt raste mot avgjørelsen og kalte den en snikinnføring av skyld til tross for at fetteren var frifunnet. Han anket saken videre og den 17. september 2002 førte Klomsæt spørsmålet om hvorvidt man kunne bli frikjent i en straffesak for deretter å bli funnet skyldig i en sivilsak inn for Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) i Strasbourg. EMD var enig med Klomsæt og konstaterte enstemmig at Norge hadde krenket uskyldspresumsjonen ved de tvetydige dommene. Fetteren ble tilkjent 25.000 euro i erstatning og omkostninger. De 100.000 kronene, som fetteren opprinnelig ble dømt til å betale i oppreisning, har Birgitte Tengs foreldre fått utbetalt av staten. Staten har på sin side ettergitt kravet overfor fetteren. Like fullt står den sivilrettslige dommen mot fetteren. Kampen om å få den slettet føres videre av Arvid Sjødin, men så langt uten hell. I mai år avviste Høyesterett for ellefte gang et krav om å omgjøre erstatningsdommen mot fetteren.

Arbeiderklassebakgrunn

Til tross for at han kler seg fint, kjører fine biler, har stor villa og ter seg relativt dannet, er arbeiderklassen Klomsæts fundament. Han røper at han aldri har hatt noe ønske om å spise kirsebær med borgerskapet. I en kronikk i VG for noen år siden beskrev han seg sågar som en «bakgårdskatt». Han har hatt ulike tillitsverv innen

Arbeiderpartiet, og også verv og oppgaver innen organisasjonslivet, som i LO, og i idrettsbevegelsen – nærmere sagt ishockeyforbundet. Nå mener han arbeiderbevegelsen viser tegn til bevegelse bort fra grunntanken om solidaritet og nestekjærighet, og mot noe som likner at enhver bør sørge for seg selv, og sier han er skuffet over utviklingen.

Begge hans foreldre kom fra Drangedal og flyttet til Årvoll i Oslo i 1952. Der ble Sigurd født i april året etter, og vokste opp der under gode, trygge kår i blokk i Rødbergveien.

– Dette er et oppvekstmiljø som Roy Jacobsen har beskrevet i sin bok «Seierherrene». Jeg husker mitt første møte med Roy – da hang vi sammen bak på skikassen på Lofthusbussen, mimrer Klomsæt.

I nabolaget vokste også Jan Garbarek, Jostein Gaarder og Rune Bjerke opp, forteller han.

Sigurds far var kasserer på en av datidens største industriarbeidsplasser i Oslo, fabrikken Standard Telefon og Kabel (STK). Det var Ungdommens Selvbyggerlag (USBL) som gjaldt og det ble nødvendig med en stor egeninnsats for å holde sin egen bolig. Selvbyggerne på Årvoll var unge mennesker som trengte et sted å bo og som ville få fart på boligbyggingen etter krigen. USBL kjøpte 18 mål tomt på Årvoll i 1950. Selvbyggervirksomheten i Bjerke bydel var i gang. Gjennom egeninnsats og dugnad bygde medlemmene i første halvdel av 1950-tallet flere hundre boliger. Før han gikk på jobb klemte faren barna og minnet dem på at han gikk på jobb for å tjene penger til mat, melk og solo.

Selv var Sigurd en av få på familiens morsside som fullførte gymnaset, og var en av ytterst få fra sin skole som begynte på jusstudiet. Det har han ikke angret på siden, og har tatt med seg verdiene fra sin arbeiderklassebakgrunn inn i sin tjeneste for Fru Justitia. Men det har ikke bare vært lett, og vanskelighetene har også kommet fra

Sigurd Klomsæt arbeider videre med Scandinavian Star-saken.

annet hold enn fra uforsonlige ansatte i statsapparatet. Advokaten som har det verbale ordet i sin makt, sliter tidvis skriftlig med rettskriving og setningsoppbygging. Den som i tillegg vet at Sigurd J. Klomsæt sender særdeles omfattende og grundige prosesskriv, begjæringer og redegjørelser til ulike parter nærmest kontinuerlig når sakene er viktige nok, kan lett la seg imponere. Til tider har det skriftlige materialet ord- og setninger sammensatt på litt underlig vis, men like fullt kraftfulle i sin helhet og juridiske oppbygning.

Tilbake til Strasbourg

Skriftlige vansker hindrer imidlertid ikke Klomsæt i å oppnå resultater. I 2007 ble den norske stat nok en gang felt for brudd på menneskerettighetene som følge av at Klomsæt brakte en sak inn for EMD. En mann var av Gulating lagmannsrett fradømt kontakt med sine to sønner på grunn av samarbeidspro-

blemer mellom foreldrene, og retten konkluderte med at det var sannsynlig at faren hadde begått seksuelle overgrep mot sønnene. Rettergangen ble stadfestet av Høyesterett. EMD var igjen enig med Klomsæt og konstaterte i sin dom at rettergangen til lagmannsretten ikke tilfredsstilte grunnleggende rettssikkerhetskrav.

Klomsæt har vært forsvarer for mange tiltalte og domfelte i høyprofilerte saker. Gjennom mange år var han en av advokatene for drapdømte Fredrik Fasting Torgersen i hans kamp for gjenopptagelse. Og i flere av sakene kjemper Klomsæt videre. Han overtok som forsvarer for drapdømte Viggo Kristiansen i Baneheia-saken, og har begjært saken gjenopptatt, men til nå fortsatt uten å nå fram. Klomsæt er klar på at han er sikker på at Kristiansen er utsatt for et justismord.

Klomsæt representerte den frikjente Ulf Hammern i Bjugn-saken, fra 2006 i en kamp for å få millioner-

statning fra staten. Søksmålet ble avvist både i Sør-Trøndelag tingrett og i Frostating lagmannsrett, og deretter påkjært til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Også her ble saken avvist, med henvisning til at man etter norsk rett ikke har krav på en ny prøvelse av en rettskraftig avgjørelse, og at stevningen ikke var å kunne forstås som en gjenopptagelsesbegjæring. Utvalget nevnte også at saken syntes å være foreldet, selv om dette ikke var avgjørende for avvisningen.

Hammern fikk 170.000 kroner i erstatning fra Staten etter Bjugn-saken, ettersom retten ikke kunne finne at han hadde sannsynliggjort at han var uskyldig. I 2003 fikk Hammern medhold hos Menneskerettsdomstolen i Strasbourg i at den norske staten hadde krenket hans rettigheter.

Sigurd Klomsæt tok over som Hammerns prosessfullmektig i 2005.

Klomsæt var også, gjennom en årrekke, forsvarer for en Norgeshisto- ►

riens tyngste narkotikakriminelle, Jonas Wold, og for Erling Havnå etter Nokas-ranet i Stavanger. Han har forsvart en sedelighetstiltalt mann som ble dømt for over 100 overgrep mot sin egen sønn, og som ble tiltalt for overgrep i Gambia. Han er forsvarer for den mannlige danseren som i 2016 ble dømt til lovens strengeste straff, 21 års fengsel med 10 års minstetid, for seksuelle overgrep mot til sammen 19 kvinner, og som er tiltalt for ytterligere overgrep. Den siste saken skulle behandles i Oslo tingrett i april måned.

Slått ned

Slik ble det ikke. Klomsæt var ute og kjørte sin bil i Oslo en dag i mars i år da en annen bilist av en eller annen grunn gikk til angrep og slo ham i hodet.

– Nå vet jeg hvordan det er å bli slått bevisstløs, sa advokaten nøkternt til media etter hendelsen, med blodet rennende fra et sår i ansiktet. Han hadde vært på besøk hos en klient i Bredtveit fengsel i Oslo, og var på vei hjem da det skjedde.

– Dette er en erfaring jeg godt kunne klart meg uten, sier Klomsæt som ble sykmeldt, og som har slitt med konsentrasjonsvansker i tiden etter.

Han forteller også at volden har forverret hans skrivevansker. Men den prosentvise graden av sykmelding har gått ned, i takt med advokatens ustanselige engasjement, og ikke minst i Scandinavian Star-saken.

Som Juristen tidligere har omtalt, så har det oppstått konflikt mellom Klomsæt og tingrettsdommer Ina Strømstad i Oslo tingrett, som har ansvar for å vurdere og eventuelt godkjenne salærkrav fra bistandsadvokaten i Scandinavian Star-saken. Klomsæt har fått tomme ned for deler av sine salærkrav og har svart med å klage dommeren inn for Tilsynsutvalget for dommere. Saken er ikke ferdig behandlet i utvalget.

En annen kontroversiell sak som førte til tøffe tak for den profilerte

advokaten, opplevde han som bistandsadvokat i 22. juli-saken etter at han ble beskyldt for å ha lekket politiets klausulerte bilder av Anders Behring Breivik til mediene. Oslo-politiet hadde laget et såkalt elektronisk vannmerke i bildene, og mente i februar 2012 å kunne spore bilder som ble brukt i mediene, tilbake til Klomsæt. Oslo tingrett frifant ham for anklagen, mens Borgarting lagmannsrett omgjorde frifinnelsen og felte ham. Kort tid etter anklagen fra Oslo politidistrikt tok Oslo tingrett fra Klomsæt oppnevningen som bistandsadvokat i 22.-juli-saken.

Den 15. august 2012 ble han også fratatt sin advokatbevilling.

– Det var en tøff tid, sier advokatsluggeren og blir et kort øyeblikk matt i røsten. – Men jeg kom meg opp igjen. Og du må gjerne få med i det du skriver – at jeg gir meg aldri, sier han igjen med kraft og fylde i stemmen.

Hosten 2014 fikk han tilbake advokatbevillingen og var – frem til volds-

episoden – i full vigør. Nå satser han på å fase seg tilbake i sitt vanlige tempo, som innebærer sene kvelder og iherdig aktivitet. Det er kun kona Lisbeth som klarer å hente ham inn så han beholder bena på bakken. De gikk i samme klasse på Rosenhoff i 1967, og har vært et par siden 1973. Med romslig villa på Lofthus i Oslo, og to døtre og en sønn. Det er her han samler krefter og inspirasjon, samtidig som kona Lisbeth jobber som sekretær i advokatfirmaet.

Anerkjennelse

Klomsæt trekker frem en diger bunke papirer bestående av tillitserklæringer fra sakkyndige, tidligere klienter og ulike kjente personer innen norsk rettsliv. Dette skaffet han for å dokumentere overfor Oslo tingrett at han var kvalifisert til et verv han søkte på som fast forsvarer i Oslo lagsogn i 2007. Til tross for referansene har Klomsæt likevel ikke nådd frem med sin søknad om å få bli fast forsvarer i Oslo lagsogn.

På kontoret står også en rekke bøker i bokhyllen med dedikasjoner

fra så vel klienter som sakkyndige på ulike felt. I Boka «Annerledesbygda Bjugn» som er skrevet av Ulf Hammer, står det med håndskrift en hilsen undertegnet med Ulf Hammerens signatur: «Takk til Sigurd Klomsæt for ditt underverk og din støtte til et bedre liv! I en annen bok har både Ulf Hammeren og hans kone skrevet: «Tusen takk for din jernvilje!»

Etter avsløringene av politiets avhørsmetoder i Birgitte-saken ble fokus satt på å endre disse, og en av de som har bidratt sterkt til å sikre nye og bedre avhørsteknikker, tidligere drapsetterforsker og politioverbetjent, Asbjørn Rachlew, skriver til Klomsæt: «Sigurd! Det var du som satte fokus på faget og for første gang introduserte forskningsbasert kunnskap til Norge. Denne artikkelen er mitt bidrag», skriver Rachlew i anledning av at han i 2003 utga en artikkel i Tidsskrift for strafferett med over-

|| Jeg kom meg opp igjen. Og du må gjerne få med i det du skriver – at jeg gir meg aldri

skriften «Norske politiavhør i et internasjonalt perspektiv».

Klomsæt har også vært, og er, i stor grad orientert mot utlandet, blant annet for å ta i bruk sakkyndige eksperter i konkrete saker i Norge, men også for å følge med i utviklingen innen rettsmedisin, rettspsykiatri og psykologi. For å endelig renvaske Ulf Hammer innhentet Klomsæt sakkyndigvurderinger i USA, og kunne gjennom dette bringe en konklusjon om at funn på de aktuelle barna i Bjugn-saken ikke var resultat av, eller bevis for, seksuelle overgrep.

Årlig reiser Klomsæt for å delta i «The Innocence Project» i USA som har sørget for frifinnelse av hundretalls uskyldig dømte, blant annet som følge av å granske «bevisene» med moderne teknologi. Her hjemme har han vært høyt og lavt i ulike saker, og samarbeidet med et vell av kapasiteter innen strafferett og tilhørende fagområder. I tillegg til å ha Alf Nordhus som forbilde, peker Klomsæt på en annen nestor innen norsk strafferett; avdøde jusprofessor Anders Bratholm.

– Bratholm sa noe som jeg har gjort til mitt hovedmotto: «Jeg har alltid ment at man må gjøre undersøkelser selv. Man kan ikke alltid nøye seg med det man blir fortalt». Klomsæt har ett motto til. Et sitat han har hentet fra den svenske komponisten og musikeren Bjørn Afzelius sang om å ikke tro på autoriteter: Tivlaren. – Jeg føler at dette er et motto som passer meg: «Jag är en tivlare».

Juristkongress 2018

Fagspor: **Menneskerettigheter**

- ✓ Paneldebatt ledet av professor **Mads Andenæs**, med bl.a **Adele Matheson**, **Marius Emberland** og **Petter Eide**
- ✓ «Kriteriene for risikovurderinger opp mot EMK art 3» med **Cecilie Hellestveit**
- ✓ «Mestring av klienter/motparter i krise og med alvorlige traumer, psykiatriske diagnoser eller krisereaksjoner» med **Judith van der Weele**
- ✓ Hvordan kan vi åpne «flere dører inn i rettssalen»? med **Ragnhild Dybdahl**

Thon Hotel Arena Lillestrøm | 20.-21. november

Påmelding: **juristkongress.no**

Nesten 200 kommuner mangler personvernombud

20. juli ble det obligatorisk med personvernombud, men fortsatt har nesten 200 kommuner ikke dette på plass. I høst skal Datatilsynet gjennomføre tilsyn.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Guro Skåltveit, kommunikasjonsrådgiver i Datatilsynet (Foto: Datatilsynet)

Pål Magne Ånestad, personvernombud i Ullensaker kommune

– Vi er klar over at veldig mange ikke har meldt inn opplysninger om personvernombud i Altinn slik de skal. I løpet av høsten skal vi gjennomføre tilsyn med alle offentlige etater, sier Guro Skåltveit, kommunikasjonsrådgiver i Datatilsynet.

Hun peker på at for noen av kommunene kan årsaken være at de ennå ikke har registrert ombudet i Altinn selv om de har ett.

– Men det er vel grunn til å mistenke at mange har oversett plikten sin til å opprette personvernombud. Vi har vært mye på reise og informert kommunene rundt om i landet godt, så dette er i utgangspunktet en plikt de bør vite om, sier hun.

– Og i alle tilfelle har kommunene selv ansvar for å sette seg inn i pliktene de har.

Alle offentlige myndigheter og offentlige organer som behandler personvernopplysninger, bortsett fra domstoler som handler innenfor rammen av sin domsmyndighet, er pliktet til å ha et personvernombud.

I Ullensaker kommune er jurist Pål Magne Ånestad tre måneder inn i sin nye jobb som personvernombud.

Etter å ha tatt sluttpakke fra jobben i Likestillings- og diskrimineringsombudet og etterutdannet seg innen personvern har han nå fått drømmejobben.

– Jeg mener det problematisk at så mange kommuner ikke har dette på plass. I tillegg er mitt inntrykk at mange personvernombud ikke har avklart hvor stor stillingsprosent de har. Mange har nok fått dette oppå andre eksisterende oppgaver, sier han.

Selv er Ånestad personvernombud i 100 prosents stilling, og mener det er et stort behov for slik kompetanse i kommunene.

– Kommunene har jo blant annet primærhelsetjenesten, barnevern og sosialtjenesten og der kan være snakk om kompromitterende personopplysninger som ikke må komme på avveie. Innbyggerne må ha tillit til at kommunen behandler personopplysningene deres riktig, sier han.

Ånestad forteller at han blant annet jobber med å kvalitetssikre oversikter over personopplysninger, opplæring, implementering av internkontrollsystem, fortløpende rådgivning og bistand ved personvern konsekvensvurderinger. I tillegg er

han tilgjengelig for innbyggere som har spørsmål om sine rettigheter.

Ikke bare jurister

Det er ingen krav til hvordan bakgrunn eller utdanning et personvernombud skal ha. Datatilsynet opplyser imidlertid på sine sider at det er en overvekt av jurister, IT-rådgivere, HR-personell, revisorer og personell som jobber med compliance, organisasjonsstruktur, sikkerhet, arkiv og regelverketterlevelse.

Ombudet skal utpekes på grunnlag av faglige kvalifikasjoner, dybdeskunnskap om personvernlovgivning og praksis på området og evne til å utføre oppgavene sine.

«Det er viktig at personvernombudet har en god forståelse for behandlingsaktivitetene, IT-systemene, informasjonssikkerhet og personvernbehovene i virksomheten. I tillegg er god forståelse av regelverket avgjørende. Et godt personvernombud trenger ikke nødvendigvis å være ekspert på alle disse feltene. Det viktige her er at det er en person som evner å tilknytte seg de personene og den kunnskapen hun eller han trenger i organisasjonen» skriver Datatilsynet.

– Lite fokus på hva juristhverdagen gjør med psyken

Høyt tempo, komplekse saker, forventninger, høye krav og vanskelige menneskelige møter. Psykolog Jøri Gytte Horverak har jobbet som veileder og psykolog på arbeidsplasser med jurister og advokater, og er opptatt av hva deres arbeidshverdag gjør med dem som mennesker.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

– Jeg ser ofte at rollen føles for stor. Da blir man selv veldig liten og mister seg selv litt, og sårbarheten og beskyttelsesmekanismer slår inn, sier hun.

Horverak mener det er flere yrkesspesifikke faktorer som gjør jurister og advokater noe mer utsatt for arbeidsrelatert stress enn en del andre grupper.

– Det ligger i juristers natur at de skal gjøre det som er rett. De skal ha hodet med seg, de skal være den modne og ansvarlige i relasjoner. Det er tillagt mye autoritet i deres tittel. I tillegg er det hele tiden en visshet om at deres vurderinger og avgjørelser påvirker folks liv, sier hun.

Hun trekker frem at jurister og advokater møter folk i krise, med alvorlige utfordringer eller psykiske lidelser. Kanskje skal man hjelpe noen som har gjort ting man virkelig ikke klarer å identifisere seg med. Også dem som jobber mye med barnevernssaker og familiesaker kan oppleve å få sterke historier og mennesker i vanskelige situasjoner tett inn på seg.

– I tillegg til selve saken, er det altså mye som skjer i møtet mellom jurist og klient som man ikke nødvendigvis setter ord på, men som påvirker rolleutførelsen. I tillegg skal en forholde seg til samarbeidspartnere i retten, sakkyndige og andre som også har sin agenda.

En trekkes og dras i mange retninger.

– Det er et utall dilemma og masse gråsoner. Det kan være vanskelig å vite at dine avgjørelser kan påvirke folks liv i veldig stor grad. Og skulle du trå feil kan konsekvensene fort bli store, både på kontoret og i media, påpeker Horverak.

Begeret renner over

Psykologen har inntrykk av at det for de aller fleste ikke nødvendigvis er en enkelt sak som skaper et problem, men heller høyt arbeidspress i kombinasjon med vanskelige saker og krevende situasjoner over tid.

– Og så får en enkeltsak kanskje begeret til å renne over. Dette med følelsen av å ikke strekke til er det mange som snakker om. Kanskje opplever du konsentrasjonsvansker, eller du begynner å vegre deg for å ta saker eller arbeidsoppgaver du tidligere jobbet med – da er det på tide å ta tak i det, sier Horverak.

Hun mener imidlertid det er mye som kan gjøres preventivt, og at det er viktig å skape begreper og språk rundt utfordringer som er helt vanlige.

– Jurister er kjempeflinke på sak men har kanskje ikke nok kunnskap, forståelse og språk til å sette ord på hva dette gjør med meg som menneske. Mange tar ansvar for utfordringer som de ikke har mulighet til å få oversikt over, for eksempel psykiatri, eller maktkamp. Derfor kan man trenge noen knagger å henge ting på, og kanskje også vite mer om kjennetegnene og symptomene på stress.

– De aller fleste har en kjempededikasjon for yrket sitt og er ofte perfeksjonister. Perfeksjonisme kan være vanskelig å opprettholde når man jobber med krevende saker, og særlig når mange forskjellige mennesker er involvert.

«Klassens time»

I tillegg til mer fokus på denne typen utfordringer og hvordan møte men-

Psykolog Jøri Gytte Horverak

nesker under studiene, mener Horverak det burde vært mer av «klassens time» på arbeidsplassen.

– Det trengs at vi skaper en arena hvor kollegaer kan snakke sammen og fritt om utfordringer og hvordan disse oppleves. En slik arena kan bidra til normalisering av reaksjoner, til å dele erfaringer knyttet til mestringsstrategier, til å støtte og hjelpe hverandre, og til å finne måter å fordele belastninger. Alle vet at alle har det travelt, og terskelen for å be om hjelp kan fort bli for stor uten denne arenaen. Da blir man gående alene med følelsen av å ikke strekke til, sier hun.

I Norge er det gjort lite eller ingen forskning på juristers helse og psykiske helse. Flere ulike studier fra USA, blant annet en studie fra 2016 som ble gjennomført på initiativ fra American Bar Association, viser at rundt 28 prosent sliter med en grad av depresjon, mens rundt 19 prosent sliter med angst. Både depresjon og angst kan være et resultat av stressre-

Perfeksjonisme kan være vanskelig å opprettholde når man jobber med krevende saker

aksjoner forårsaket av et for høyt arbeidspress over tid.

Horverak mener slike undersøkelser fra andre land ikke alltid kan overføres direkte til norske forhold. Hun mener likevel kreftene man utsettes for har mange likhetstrekk, og at det derfor er viktig med en økt bevissthet om hvordan juristrollen kan utfordre deg også psykisk.

– Litt mer oppmerksomhet rundt rollen, hva man utsettes for, hva det gjør med en, og hva man kan gjøre med det, kan være nøkkelen til bedre kontroll og mestringsopplevelse, og derved et langt og spennende liv i drømmejobben, sier hun.

Psykologens tips

- Finn riktig balanse mellom jobb og fritid/avkobling
- Lytt til kroppens signaler og stressreaksjoner
- Sett grenser
- Tør å snakke om usikkerhet og opplevelse av utilstrekkelighet
- Dersom du opplever at jobben tar for stor plass og/eller går på bekostning av andre arenaer som er viktige for å opprettholde nødvendig balanse, eksempelvis familieliv og avkobling – da er det tid for å ta grep eller å be om hjelp
- Du klarer ikke være en god hjelper for andre hvis du ikke tar vare på deg selv

Stor arbeidsbelastning

Også Merete Smith, generalsekretær i Advokatforeningen, peker på at advokater ofte møter mennesker i krise.

– Man går jo til advokat når man trenger hjelp, ikke når alt er på stell. Som advokat er man vant til å være den som hjelper, og det kan være ganske krevende møter med mennesker, sier hun.

Stor arbeidsbelastning over tid vil også være en utfordring for mange, mener hun. I tillegg er det mange som driver firma alene og da ikke har andre å snakke med om de krevende sakene.

Smith har imidlertid inntrykk av at flere av firmaene har blitt flinkere

Merete Smith. (Foto: Monica Kvaale)

til å ta vare på sine ansatte, med gode bedriftshelsetjenester og mulighet for psykologhjelp.

– Det er viktig både for den enkelte og for arbeidsgiver at alle ansatte fungerer godt, sier Smith.

Hun påpeker at selv om deler av jobben helt klart kan være utfordrende viser deres medlemsundersøkelser at advokater trives godt i jobben sin.

– Som advokat føler du at du gjør en nyttig jobb, og det er viktig. Et annet tilfredsstillende aspekt ved jobben er at du avslutter saker og går videre – du gjør deg ferdig med ting.

– Vanskelig å skape godt miljø med så mange studenter

Benedicte Røvik, leder for JSU Bergen, forteller at mange av jusstudentene sliter og føler seg ensomme.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

En av fire studenter oppgir at de sliter psykisk, viser en undersøkelse gjennomført av folkehelseinstituttet for tre studentsamskipnader. Resultatene av undersøkelsen hvor over 50.000 studenter hadde deltatt ble presentert i september.

Benedicte Røvik er nyvalgt leder for JSU Bergen, og forteller at også hun opplever at mange av jusstudentene sliter og føler seg ensomme.

– Gjennom kanalen til jusen på Jodel får vi ofte ærlige meninger og uttalelser om livet som jusstudent. Det er overraskende mange som skriver at de ikke har noen å spise lunsj

sammen med eller ha kollokvie sammen med, forteller hun.

Det er omtrent 360 studenter i hvert kull ved jusstudiet i Bergen, og Røvik tror det store antallet studenter kan gjøre det ekstra vanskelig for mange å komme inn i et miljø.

– På studier med mindre kull er det enklere å arrangere fellessamlinger og enklere å få oversikt over hvem medstudentene dine er. På jusen blir det derfor mange grupperinger, og hvis du ikke kommer deg inn i en av disse blir det fort til at du blir gående for deg selv, sier hun.

Røvik forteller om studenter som har kommet til tredje studieår og likevel føler at de ikke har blitt kjent med noen på studiet.

– Mange trekker frem dette med at de ikke har noen å spise lunsj med. Når de ikke har noen å spise med unngår de kanskje å lese på fakultetet. Hvis du i tillegg har flyttet fra hjemstedet ditt og ikke har noen av dine nærmeste i nærheten er det

klart at hverdagen kan bli tung da, sier hun.

– Det er ulike grunner til at studentene føler seg ensomme, men for de som føler at de ikke kjenner noen av sine medstudenter kan være fordi de ikke «klikket» med faddergruppen sin eller de senere arbeidsgruppene man blir plassert, sier hun.

Samler i små grupper

Nå vil studentorganisasjonen gjøre en innsats for det psykososiale miljøet på det juridiske fakultetet og lanserer kampanjen #inviterenekstra. Røvik tror mange går ut fra at alle har noen å være sammen med og glemmer å invitere med nye, selv om det ikke.

Hun mener alle kan ha godt av å bli kjent med nye mennesker utenom den faste gjengen og oppfordrer til å spørre medstudenter om de for eksempel vil spise lunsj eller bli med på trening.

– Det er vanskelig å skape et godt miljø når det er så mange studenter. Det blir fort gjengannelser etter fadderu-

kene, og hvis du ikke har funnet din «klikk» kan det virke vanskelig å bli kjent med medstudentene, sier hun.

JSU jobber med å sette sammen kollokviegrupper slik at de som enten mangler en kollokviegruppe eller ønsker flere kollokviegrupper hvor man kan diskutere fag sammen med får muligheten til det her.

– Jeg tror det kan være enklere å komme i kontakt med andre studenter og bli kjent hvis det er et faglig opplegg rundt det. Det er ikke alle som er like komfortable med alkohol og festing og det er heller ikke sikkert alle føler at de blir kjent med sine medstudenter på den måten. Det finnes riktignok alkoholfritt opplegg under fadderuka, men jeg tror vi trenger flere slike opplegg i løpet av året.

Vanskelig å prestere

Røvik mener resultatene fra «Shotundersøkelsen» fra Folkehelseinstituttet bør være et varsku til alle studentorganisasjoner rundt om i landet, og at det

Benedicte Røvik er leder for JSU Bergen. (Foto: Foto: Malin Askevold Helle)

er viktig å skape flere lavterskeltilbud for studentene.

– Vi har i dag på jussen i Bergen et bredt utvalg av ulike undergrupper og foreninger hvor det er mulig for alle å møte opp på treninger eller møter. Men dersom man ikke kjenner noen kan det for noen likevel være en ter-

skel for å møte opp og da blir man kanskje ikke kjent med noen, sier Røvik.

Røvik forteller at hun selv syntet det var ganske overveldende å komme alene til en helt ny by da hun begynte på jusstudiet for tre år siden. Det var mye å tenke på, både i forbindelse med selve flyttingen, å bli kjent med nye mennesker og prestasjoner på studiet.

– På jusstudiet er det jo som kjent mange som føler på et stort karakter-, og prestasjonspress, og hvis du ikke finner noen å være sammen med vil det for mange bli et ekstra stressmoment i hverdagen. Har du det ikke bra kan det gjøre at studiehverdagen blir vanskeligere for noen, og kanskje det lettere gjør at man blir påvirket av karakterpresset, sier hun.

– Jeg håper virkelig at vi kan bidra til å øke bevisstheten om studentenes psykiske helse og at mange tenker at man kan invitere den hyggelige studenten fra forelesning med på kollokvie eller lignende.

Juristkongress 2018

Fagspor: **Forhandlinger**

- ✓ «Bruken av voldgift i Norge, og hva fremtidens jurister bør beherske på ADR-området» med **Erlend Haaskjold**
- ✓ «Mekling - når partene ikke evner, ønsker eller vil snakke sammen» med **Solfrid Mykland**
- ✓ «Apology Competencies for Attorneys and Managers » med prof. ved Pepperdine University **Peter Robinson**
- ✓ Hvordan kan vi åpne «flere dører inn i rettssalen»? med **Ragnhild Dybdahl**

Thon Hotel Arena Lillestrøm | 20.-21. november

Påmelding: **juristkongress.no**

Mener den medisinske dokumentasjonen for filleristing av spedbarn ikke holder som juridisk bevis

Nevrokirurg og professor Knut Wester frykter foreldre kan ha blitt feilaktig dømt for å ha mishandlet barn som egentlig hadde blødningskomplikasjoner til vannhodetilstand.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Den pensjonerte nevrokirurgen og professor emeritus Knut Wester startet tidligere i år et forskningsprosjekt hvor han med godkjenning fra Riksadvokaten skal gå gjennom alle dommer som omhandler såkalt «filleristing» av spedbarn (shaken baby syndrome) siden 2005.

I en kronikk i Tidsskriftet Den Norske Legeforening uttrykker han sterk bekymring for om den medisinske dokumentasjonen for om slik filleristing har funnet sted som de sakkyndige bruker i dag er god nok til at den kan brukes som juridisk bevis.

«Dette angår rettssikkerheten i saker som kan medføre langvarige fengselsstraffer eller at barn blir varig separert fra foreldrene. Jeg etterlyser vitenskapelig holdbar dokumentasjon for at de kriterier som nå legges til

grunn, virkelig kan brukes som juridiske bevis for «skyld ut over enhver rimelig tvil» i filleristingssaker. I slike saker er dommerne helt avhengig av medisinsk ekspertise. Dersom de råd sakkyndige gir i retten er basert på svakt vitenskapelig grunnlag, kan det få alvorlige konsekvenser» skriver Wester i kronikken.

– Syltynn dokumentasjon

Knut Wester forklarer at en triade av tre medisinske funn har vært brukt for å stille diagnosen «shaken baby syndrome» eller «filleristing». Det er snakk om blødninger i øyebunnen, blødninger mellom hjernens overflatehinne og skallens innside og hjerneskode i en eller annen form. Wester trekker frem flere forskningsfunn, blant annet en offentlig svensk utredning som konkluderer med at det er «begrenset kunnskapsgrunnlag for at triaden kan knyttes til traumatisk risting, og at det er utilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for triadens diagnostiske sikkerhet ved traumatisk risting».

Nyere forskning viser også at de samme symptomene kan finnes ved en medfødt vannhodetilstand (BEH). Nå frykter Wester at foreldre kan ha blitt feilaktig dømt for å ha mishandlet barn som egentlig bare hadde blødningskomplikasjoner til denne vannhodetilstanden.

– Den medisinske dokumentasjonen, som i dag brukes som brukes som juridisk bevis for at et spedbarn er filleristet, er syltynn, sier Wester til Juristen.

Han mener nå at alle jurister som har vært involvert i saker hvor noen er dømt for filleristing av barn, eller vil bli det i framtiden, må orienteres om dette.

– Dommere, advokater og politi – de må vite at «sannheten» ikke nødvendigvis er en sannhet likevel. Dommere er helt avhengig av medisinske fakta når de dømmer mennesker på grunnlag av medisinske funn, men da må den informasjonen de får fra den medisinske ekspertise være korrekt, informasjon basert på sviktende medisinske dokumentasjon er farlig og kan få alvorlige konsekvenser, sier han.

Nevrokirurg og professor Knut Wester. (Foto: Øystein Vesterli Tveiten)

Et forskningsprosjekt

En prosjektgruppe har fått Riksadvokatens tillatelse til å hente ut anonymiserte dommer, slik at spedbarnets identitet kunne fastslås; Wester har etter det jobbet med å hente inn journaler og røntgenbilder av barna i de aktuelle sakene. Sammen med en røntgenlege med spesialkompetanse i tolkning av hjernebilder og en barnenevrokirurg – begge fra utlandet – skal han senere denne måneden studere all informasjon, inkludert røntgenbildene for å vurdere om disse barna kan ha hatt BEH.

– Dessverre frykter jeg at mange av barna kan ha vært feildiagnostisert sier han.

På forskningsprosjektet har Wester også med seg to jusprofessorer som skal hjelpe ham å se på om dommene

Uskyldige foreldre kan ha blitt dømt på feil grunnlag

kan være avsagt på feil grunnlag. Det er snakk om rundt 20 dommer fra 2005 og frem til i dag.

Wester regner med å være ferdig med gjennomgangen før jul.

– Alvorlige påstander

Rettsmedisiner Torleiv Rognum ved Oslo Universitetssykehus har lest Westers kronikk i Tidsskrift for den norske legeforening, og mener Wester sår tvil om at risting alltid er årsaken til «shaken baby syndrome» eller «fil-leristing» på norsk.

– Triaden som definerer syndromet kan oppstå som følge av såkalt godartet ytre vannhode, mener Wester. Ved denne tilstanden er rommet mellom den bløte hjerneinnen og hjernen (subaraknoidal rommet) forstørret slik at brosamle-årene mellom skalletaket og hjerneoverflaten har et lenger forløp enn normalt. Derfor er de mer utsatt for bristning, hevder noen. Wester regner med at uskyldige foreldre kan ha blitt dømt på feil grunnlag. Dette er ganske alvorlige påstander, sier Rognum.

Rognum påpeker at det ikke er medisinsk enighet om at den såkalte triaden kan skyldes andre ting enn «shaken baby syndrome». Rognum kjenner til den svenske utredningen som Wester referer til men mener den har en del mangler.

– Det er i det vitenskapelige miljøet et flertall for at denne triaden kan fremkalles av filleristing og at «shaken baby syndrome» faktisk finnes, sier han.

Rognum er sammen med radiologer og andre leger involvert i et forskningsprosjekt hvor de blant annet planlegger å granske et stort antall MR-bilder av hoder på barn som har blitt undersøkt på grunn av andre tilstander enn skader. Målet er å kartlegge normale variasjoner i hodet på små barn. Det brukes også nye radiologiske teknikker for å estimere størrelsen på subaraknoidalrommet som er forstørret ved godartet ytre vannhode, og for å registrere omfang av hjerneskade.

– Vi vil også inkludere biokjemiske markører for å estimere omfanget av akutt hjerneskade. Vi ønsker også å se på genetisk disposisjon. Jeg er åpen for at noen barn er genetisk disponert for at det skal mindre vold til å utløse de samme symptomene, sier Rognum.

– Er usikkerheten for stor til at triaden som karakteriserer «shaken baby syndrome» kan brukes som juridisk bevis for mishandling?

– Vi ønsker å finne sannheten. Jeg tror dessverre «shaken baby syndrome» er reelt. Men jeg mener at man i hvert enkelt tilfelle må snu hver stein, og vi må være helt oppdaterte på det vitenskapelige grunnlaget, sier Rognum.

Ikke vurdert forskningen

Hos Riksadvokaten forteller statsadvokat Birgitte Istad at de kjenner til Westers forskningsprosjekt i egenskap av å være behandler av begjæringen om innsyn, men at Riksadvokaten kun har tatt stilling til om lovens vilkår for å gi fritak for taushetsplikten er oppfylt.

Rettsmedisiner Torleiv Rognum.

**// I saker med
kompliserte og omtvistede
medisinske årsaks-
forhold kan det være
grunnlag for å oppnevne
to sakkyndige.**

– Riksadvokaten gir samtykke til fritak for taushetsplikt for en hel rekke forskningsprosjekter årlig innenfor ulike fagfelt, uten at det innebærer at en herfra på noen måte har initiert, vurdert det faglige innholdet eller godkjent innholdet i de ulike forskningsprosjektene. Det siste er heller ikke tilfellet hva gjelder dette prosjektet, sier Istad.

– For ordens skyld tillegges at barnefaglige ekspertise som har vært benyttet i saker som du omtaler er gjennomgående av de fremste i landet, sier Istad.

Statsadvokat Birgitte Istad.
(Foto: Sturlason)

Istad hos Riksadvokaten påpeker at påtalemyndigheten og retten i mange tilfeller er avhengig av medisinsk ekspertise, blant annet for å forklare medisinske årsaksforhold når skader mistenkes påført ved vold. Er den medisinske kunnskapen som uttalelsen baserer seg på usikker, eller er den sakkyndige i tvil, skal den sakkyndige gi uttrykk for dette.

– I saker med kompliserte og omtvistede medisinske årsaksforhold kan det være grunnlag for å oppnevne to sakkyndige. Dette må vurderes konkret i den enkelte sak, sier Istad.

– Medisinsk kunnskap er også nødvendig for å kunne etterprøve de sakkyndiges erklæringer, hvilket ivaretas gjennom ordningen med at alle rettsmedisinske erklæringer skal forelegges Den rettsmedisinske kommisjon. Kommisjonen representerer landets fremste ekspertise på ulike områder og vil være oppdatert om medisinsk forskning og utvikling.

Hun sier at selv om det i mange straffesaker er behov for medisinsk ekspertise, vil en straffesak aldri være basert utelukkende på sakkyndige uttalelser om medisinske årsaksforhold.

– Det er stor uvitenhet rundt GDPR

Advokat Erling Grimstad trener opp chatbot i GDPR.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

– Jeg får veldig mange av de samme spørsmålene når jeg holder foredrag om GDPR. Mitt inntrykk er at det er stor uvitenhet rundt GDPR. Risikoen er stor for at virksomheter gjør feil valg fordi ansatte har lavt kunnskapsnivå om personvernregelverket. Samtidig opplever jeg at ansatte er redd for å gjøre noe feil.

Det forteller advokat Erling Grimstad, som siden 2004 har jobbet mye med personvern. Det var nettopp en stadig økende mengde henvendelser med spørsmål rundt GDPR satte ham på tanker om en GDPR-chatbot.

Flere kunder har etterspurt hjelp til å lage rutiner for hvordan de skal etterleve GDPR. På bakgrunn av dette behovet, ønsket de å lage en løsning hvor roboten tar kunden gjennom de viktigste stegene i beslutningsprosessen. Sammen med et start-up firma i Forskningsparken har han og tre andre ansatte de siste månedene jobbet med å utvikle chatboten som de håper skal kunne svare på oppmot 80 prosent av alle de vanligste spørsmålene om personvern.

Et supplement

Advokaten forteller at de blant annet får mange spørsmål om regler og anbefalinger om oversendelse av personopplysninger på epost og spørsmål om registrertes rettigheter.

– Vi lanserer nå en testversjon (betaversjon) som skal trenes opp. Målet er at den digitale personvern-rådgiveren skal kunne svare på oppmot 80 prosent av de vanligste spørsmålene om GDPR. Vi tror dette er en løsning som vil ha et bredt nedslagsfelt, sier Grimstad.

Etter en testperiode i oktober, er målet at den ferdige løsningen skal lanseres rundt 1. november som et supplement; kundene skal fortsatt kunne sende spørsmål på e-post til en av selskapets jurister som vil besvare henvendelsen.

Grimstad har jobbet mye med spørsmål om e-postinnsyn i granskingsoppdrag og spørsmål om hva du som arbeidsgiver har adgang til å gjennomgå av elektronisk lagret informasjon på arbeidsplassen. Det kan være e-post, filområder på ansattes datamaskiner, chatlogger, informasjon som ligger på ansattes mobiltelefon, minnepinner, harddisker og så videre.

– Ofte har dette vært saker der ansatte kan mistenkes for kritikkverdige forhold, alvorlige regelbrudd, herunder økonomiske misligheter. En del av sakene jeg har arbeidet med dreier seg om mistanke om at ansatte har stjålet forretningshemmeligheter, forteller han.

Juridisk rådgivning

Grimstad er ikke den første som lanserer en advokatchatbot; chatboten «Lucy» tilbyr juridisk rådgivning på enkle boligspørsmål til medlemmer i Huseiernes Landsforbund, og rundt om i verden får stadig flere forbrukere hjelp av kunstig intelligens til å sende klager på parkeringsbøter og kansellerte fly.

På sikt ønsker HL at «Lucy» også skal kunne gi økonomisk og teknisk rådgivning til medlemmene.

– Vi ønsker at chatboten skal bli medlemmenes primærkilde. Dette blir en alternativ kommunikasjonsmåte på et område hvor vi opplever veldig stor pågang, og medlemmene vil kunne få svar raskere og til enhver tid på døgnet. Det er likevel viktig å understreke at vi ikke fjerner en kommunikasjonsmåte – vi bare legger til en ny. «Lucy» vil ikke kunne erstatte en advokat, sa advokat Morten Fæste til Juristen i august.

– Målet er at den digitale personvern-rådgiveren skal kunne svare på opp mot 80 prosent av de vanligste spørsmålene om GDPR, sier Erling Grimstad.

Gir bort politihatt før han går

Tar sin hatt og går, sier ordtaket. Odd Reidar Humlegård gir i stedet bort sin hatt når han slipper roret i Politidirektoratet i november.

Tekst: Tore Letvik

I jobben som politidirektør de siste seks årene har han opplevd meget. Litt spesielt var det imidlertid da han nylig ble spurt om han har en politihatt til overs. Det litt uventede spørsmålet fremkommer i et brev fra en polititopp i Moldova – som samler på politihatter.

Gheorghe Cavaliuc, som er vise-politisjef i politiet i Moldova, General Police Inspectorate, sendte i september et brev til Humlegård hvor han redegjør for sin lidenskap. Cavaliuc forteller at han i dag har i alt 115 politihatter som han har samlet inn fra politistyrker rundt om i verden på sine utenlandsbesøk der. I eposten som han sendte politidirektoratet vedla han et oversikts bilde over alle politihattene. Men noen hodeplagg fra norsk politi har han ikke.

«Hattene mine er for tiden utstilt på mitt kontor, men jeg håper på å kunne åpne et lite politimuseum i Chişinău», (Moldovas hovedstad, red. anm.), skriver polititoppen som høflig spør Humlegård om han kan bidra med en hatt fra politidirektoratets side.

På museum

Den moldovske polititoppen har også tenkt å bruke politihattene på konstruktivt og forebyggende vis, i tillegg til å stille de ut på museum.

«Under en informasjonskampanje for ungdom, i regi av the General Police Inspectorate, som vi kaller «Backstage of the Police», vil vi for-

Odd Reidar Humlegård i 2015. (Foto: Kåre M. Hansen)

Mangler hatt: visepolisjef Gheorghe Cavaliuc i Moldova.

telle yngre generasjoner om politiarbeid, vår rolle og mål. For at de unge deltakerne lettere skal kunne involvere seg skal de få føle seg som en politimann fra et av verdens land ved å få lov til å ha på seg en politihatt», skriver polititoppen.

Overfor Juristen gjør Humlegård klart at han vil imøtekomme den moldovske hatte-forespørselen. Norges avtroppende politidirektør understreker at politiets uniformreglement er strengt.

– Vi vil imidlertid gjerne støtte Gheorghe Cavaliucs arbeid for å få

etablert et offisielt museum for politieffekter i Moldova, sier Humlegård som selv besøkte landet da han var norsk UP-sjef og som visepresident i European Traffic Police Network (TISPOL).

– Vi skal vel finne en passende anledning til å få overrakt en politilue til moldovske kolleger, sier Humlegård som har vært politidirektør siden 2012.

Han velger å ikke søke et nytt årsmål når seksårsperioden går ut i november.

Skal på bevisjakt i Rwanda

Advokat Brynjulf Risnes og advokatfirmaet Matrix jobber med forsvar av personer som er anklaget for deltakelse i folkemordet i Rwanda i 1994.

Tekst: Tuva Børke Grønning

En advokatfullmektig med «en etterforsker i magen». I en stillingsannonse litt utenom det vanlige lette Matrix denne høsten etter en advokatfullmektig med interesse for internasjonal strafferett. Årsaken er at advokat Brynjulf Risnes og advokatfirmaet Matrix jobber med forsvar av personer som er anklaget for deltakelse i folkemordet i Rwanda i 1994.

– Det er snakk om to saker. En av dem er en utleveringssak, og den andre dreier seg om en mann i 50-årene som ble pågrepet i sommer, sier han.

Den siktete mannen kom til Norge i 2006 og har vært norsk statsborger siden 2014. Risnes beskriver sakene som kompliserte og krevende og forteller, som stillingsannonsen antydte, at de er nødt til å reise til Rwanda.

– I disse sakene er det ofte vanskelig tilgjengelig bevismateriale. De baserer seg i stor grad på vitnebevis, og vitnene befinner seg i Rwanda, sier Risnes.

Sammen med en advokatfullmektig blir han derfor nødt til å reise både til Rwanda og en del andre afrikanske land for å finne relevante vitner.

– Vi kan ikke ringe rundt og spørre etter de riktige vitnene slik man i stor

Brynjulf Risnes (i orange t-skjorte) sammen med kollega Tor Even Gjendem på landsbygda i Rwanda i 2014. Foto: Privat

grad kan i andre type saker. Vi må snakke med vitnene om hva de vet, og vi må finne frem til egne vitner.

Studere lignende saker

Mellom 800.000 og en million tutsier og moderate hutuer ble drept i løpet av en periode på 100 dager fra 6. april til midten av juli i 1994. FN opprettet samme år krigsforbryterdomstolen International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR) med base i Arusha i Tanzania. ICTR avsluttet sitt arbeide i 2015.

Risnes peker på at den aktuelle saken i Norge er en del av et stort rettsoppgjør etter det brutale folkemordet, og at de må studere lignende saker fra andre land som dreier seg om det samme geografiske området.

Han forteller videre at det som regel er grupper i emigrantmiljøet som jobber med å avsløre delaktige i folkemordet som tar kontakt med myndighetene i Rwanda. Videre tar da myndighetene i Rwanda kontakt med myndighetene i det aktuelle landet hvor den mistenkte befinner seg.

– Det er åpenbart at det finnes personer som har deltatt rundt om i verden som ikke er straffet, men dessverre er ikke rettsikkerheten i rettsoppgjøret så god som man skulle ønske. Det er vanskelig å få et godt nok bilde av bevisene, og det er vanskelig for norsk politi å etterforske disse sakene, sier Risnes.

Advokaten regner ikke med at saken skal for retten før tidligst neste høst, og at de vil trenge en advokatfullmektig i minst to år.

Fullførte master i Danmark

– Ingen grunn til at en cand.jur fra Danmark skal være dårligere enn en cand.jur fra Norge, mener Universitetet i Sørøst-Norge, som sender studentene sine dit.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

– Jeg visste hele tiden at jeg ville ta en master, sier Sondre Strømsheim.

Han er en av syv norske studenter som leverte sin master i jus ved Aarhus Universitet i juni etter å først ha tatt en bachelor på Hønefoss ved Universitetet i Sørøst-Norge. Han var gjennom hele bachelorstudiet klar på at han ønsket å ta en master, men så etter hvert at det kunne bli vanskelig å få til i Norge.

– Jeg ville ikke ta opp fag fra videregående etter tre år med jus. Man er jo fortsatt ikke sikret å komme inn på masterstudiet i Norge, selv om man begynner å ta opp fag fra videregående. En master i Århus kan gi studenter i samme situasjon som meg mer forutsigbarhet og at man kommer seg tidligere ut i arbeidslivet, sier han.

Strømsheim, som nå jobber hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, forteller om to gode år i Aarhus og opplevde at det er et høyt faglig nivå på masteren ved det danske universitetet.

– Jeg har blitt kjent med en ny rettskultur, knyttet gode kontakter og lært mye om EU-rett. Danmark og Norge har mye til felles både når det kommer til språk, kultur og lover. En annen fordel er at det er stort fokus på studiejobb – at studentene skal jobbe ved siden av studiene for å få relevant erfaring, sier han.

– Jeg har blitt kjent med en ny rettskultur, knyttet gode kontakter og lært mye om EU-rett. Danmark og Norge har mye til felles både når det kommer til språk, kultur og lover, sier Sondre Strømsheim (Foto: privat)

Han forteller at han har fått utelukkende positive tilbakemeldinger på at jusstudiene er gjennomført i Danmark, men peker på arbeidsgivere som ikke kjenner til utdanningen som en mulig utfordring for de nyutdannede juristene.

– Det vil kanskje ta litt tid før arbeidsgivere vet om at dette faktisk

er en mulighet og en godkjent utdanning, sier han.

Siden 2011 har Universitetet i Sørøst-Norge (USN) tilbudt en bachelor i jus.

Anne Bang Lyngdal, instituttleder ved Institutt for økonomi, markedsføring og jus ved Handelshøyskolen USN, forteller at en del av studentene

velger å gå ut i jobb etter tre år, mens andre ønsker å ta en master.

En utfordring mange jusstudenter fra USN har er at de må søke seg inn med karakterene fra videregående når de søker opptak til master ved Universitetet i Oslo, Bergen eller Tromsø. Mange har derfor endt opp med å bruke tid på å forbedre videregående karakterene sine etter å ha tatt en bachelor.

USN bestemte seg etter hvert for å se på mulighetene for studentene i

Det er fokus på at studentene skal jobbe ved siden av for å få relevant erfaring

Sverige og Danmark, og så raskt at studieoppbygningen i Norge var kompatibel med den i Danmark. Rett før sommeren kom de syv første studen-

tene hjem med en master (cand.jur) fra Aarhus universitet.

– Vi synes den danske kandidatutdannelsen i jus er spesielt godt egnet da den har et høyt nivå av spesialisering. Jeg tror generalisttankegangen som har stått sterkt i jusstudiene her hjemme står for fall og at høyere grad av spesialisering vil tvinge seg frem også i Norge, sier Bang Lyngdal.

Mener bachelorstudentene behandles urimelig

At studentene ikke kan vurderes på bakgrunn av bachelorkarakterene sine er urimelig, mener instituttleder Anne Bang Lyngdal ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Tekst: Tuva Børke Grønning

Siden 2011 har Universitetet i Sørøst-Norge (USN) tilbudt en bachelor i jus. Anne Bang Lyngdal, instituttleder ved Institutt for økonomi, markedsføring og jus ved Handelshøyskolen USN, forteller at en del av studentene velger å gå ut i jobb etter tre år, for eksempel som saksbehandlere i privat og offentlig sektor, mens andre ønsker å ta en master for å kunne jobbe som jurist.

– Det er ingen hemmelighet at man stort sett vil få en bedre lønn og at det også er enklere å få jobb med en master, sier hun.

En utfordring mange jusstudenter fra USN har er at de må søke seg inn med karakterene fra videregående når de søker opptak til master ved Universitetet i Oslo, Bergen eller Tromsø. Mange har derfor endt opp med å bruke tid på å forbedre videregående karakterene sine etter å ha tatt en bachelor.

– Jeg har svært vanskelig for å forstå at det skal være forskjell på for eksempel en A-student fra Universitetet i Oslo og en A-student fra oss, sier Anne Bang Lyngdal.

At studentene ikke kan vurderes på bakgrunn av bachelorkarakterene sine er urimelig, mener Bang Lyngdal.

– De ser på seg selv som et A-lag og oss som et B-lag. Det er en veldig gammelmodig måte å se det på. Vi har bygget opp en god jusstand og driver butikk etter samme regelverk, sier hun.

– Jeg har svært vanskelig for å forstå at det skal være forskjell på for eksempel en A-student fra Universitetet i Oslo og en A-student fra oss.

USN bestemte seg etter hvert for å se på mulighetene for studentene i

Pascual Strømsnæs, leder av Juristforbundet-Student, ønsker å se nærmere på hva bachelorene gjør etter utdanningen og hvilke muligheter de har (Foto: Tore Letvik)

Sverige og Danmark, og så raskt at studieoppbygningen i Norge var kompatibel med den i Danmark.

Juristforbundet - Student

Leder i Juristforbundet Student, Pascual Strømsnæs, forteller at de har mange bachelormedlemmer. Nå ønsker forbundet å se nærmere på hva disse studentene gjør etter bachelorutdanningen, hvor de jobber eller om de tar en master.

Strømsnæs sier de ønsker å vite om de studentene som ønsker å ta en master faktisk har en reell mulighet til ►

det, og om det er gode jobbmuligheter med en bachelor.

– Hvis vi får en overproduksjon studenter med en bachelorgrad som ikke kan brukes til noe er dette problematisk. Vi i Juristforbundet Student må ta et større ansvar for å undersøke situasjonen, sier han.

Studentseksjonen har nærmere 3500 medlemmer, og rundt 600 av disse er studenter som ikke studerer ved de tre universitetene som tilbyr master i rettsvitenskap. Over 80 prosent av studentene som tar bachelor ved Universitetet i Stavanger medlemmer i Juristforbundet.

Strømsnæs peker på at det ikke er uvanlig at norske studenter tar deler eller hele utdannelsen sin i utlandet og senere får den godkjent for praktisering i Norge.

– Juristutdannelsen har tradisjonelt vært utpreget nasjonal, men jeg ser ikke bort i fra at vi i årene som kommer vil se at internasjonalisering påvirker også selve utdanningsløpet i større grad enn bare utvekslingsprogrammer. Innenfor nordisk rett har det i mange år vært et utstrakt lov-samarbeid om eksempelvis avtalerett, mens vår tilknytning til EU-retten gjennom EØS-avtalen i praksis har flyttet en del av normproduksjonen ut av den nasjonale arena, sier han.

Han mener det er veldig viktig at institusjonene som tilbyr en bachelor i jus i Norge er tydelige overfor studentene om hvilke muligheter de har etter studiet.

– Det grunnleggende og faste standpunkt er for meg uansett at det pålegges alle utdanningsinstitusjoner som tilbyr juristutdannelse å være tydelige og ærlige overfor sine studenter om hvilke muligheter utdannelsen gir og sørge for at den ferdig utdannede kandidat holder det høye, enhetlige nivå som danner forutsetningen for kvalifisert rettsanvendelse.

30 plasser ved UiB

Det er i dag flere utdanningsinstitusjoner rundt om i landet som tilbyr en

Professor og studiedekan Halvard Haukeland Fredriksen ved UiB (Foto: UiB)

bachelor i jus. Ved universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø får de hvert år et betydelig høyere antall søkere som ønsker innpass til master enn de har plass til.

I Bergen har de satt av 30 studie-plasser til bachelorstudenter hvert år. I 2017 hadde 109 kvalifiserte søkere til disse plassene, og i år var det 134. I tillegg fikk rundt 90 studenter i år som fikk godskrevet de tre første årene og startet rett på fjerde studieår.

– Dette er studenter som har tatt en bachelor i juss i Agder, Stavanger eller Lillehammer, men som søker opptak hos oss basert på vitnemålet fra videregående skole, som de gjerne har forbedret parallelt med bachelorstudiet, sier Halvard Haukeland Fredriksen, professor og studiedekan ved det juridiske fakultetet ved UiB.

Vil ikke gi falske forhåpninger

Professor og studiedekan ved det juridiske fakultetet ved UiO, Erling Hjelmeng, forteller at det hos dem har vært vurdert både en avstigningsmulighet for de som ønsker å kun ta en bachelor og et suppleringsopptak for de to siste årene.

– Utvalget som så på dette var avvisende til en avstigningsmulighet fordi de rett og slett var usikre på hva studentene skulle kunne bruke utdanningen til. I tillegg tilbys denne utdanningen andre steder. Når det gjelder et suppleringsopptak ble vi sterkt advart mot det av Blindern da søknadene

Professor og studiedekan Erling Hjelmeng ved UiO (Foto: UiO)

må vurderes her på fakultetet, noe vi ikke har ressurser til, forklarer han.

Konklusjonen ble da at de ønsker å fortsette med en integrert masterutdanning. Studenter med bachelor vil derfor konkurrere med øvrige søkere ved ordinært opptak med videregående karakterer. Hvis de får plass får de da opptak på hele masteren og må søke om innpassing av bachelorgraden for å kunne gå videre på fjerde studieår.

Hjelmeng forteller videre at ulik sammensetning av fag på de ulike bachelorutdanningene også gjør at ikke alle er kompatible med de tre første årene ved UiO.

Tidligere har det vært en mulighet for å ta masteren som privatist ved UiO, noe som var en reell mulighet for studenter med bachelor. Denne muligheten ble imidlertid avviklet i 2017, og dagens masterprogram inneholder flere obligatoriske elementer.

– Det er derfor viktig å ikke gi noen falske forhåpninger til studentene som starter på en bachelor i jus, sier Hjelmeng.

Han mener utdanningen ved Aarhus Universitet er god, men peker på at den er mer spesialisert enn i Norge.

– Det er en grunn til at vi har fag som straffeprosess og sivilprosess, som er viktig om du skal jobbe som advokat eller dommer. Samtidig er det slik at EØS-avtalen gjør at vi godtar advokatbevillinger fra utlandet, så det må vi nok bare venne oss til, sier han.

Når penger begrunner isolasjon

Bruken av isolasjon på grunn av manglende ressurser er et økende problem i norske fengsler, til tross for sterk internasjonal kritikk. Hvorfor er det slik, og hva kan gjøres for å bedre fangenes rettssikkerhet på dette området?

I forslag til statsbudsjett blir kriminalomsorgen foreslått kuttet med over 100 millioner, noe som innebærer en nedgang på 2 %. Dette kom på ingen måte som en overraskelse sett på bakgrunn av de siste års kutt i kriminalomsorgen, som er en del av regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen).

Internasjonal kritikk

Samtidig får Norge kritikk for utstrakt bruk av isolasjon i norske fengsler, av blant annet FNs torturkomité (CAT) og Europarådets torturkomité (CPT). Også Sivilombudsmannen har gjentatte ganger påpekt og kritisert isolasjonsbruken. En del av kritikken retter seg mot bruken av de facto isolasjon under straffegjennomføringen, som innebærer at fangene låses inne på cellene sine store deler av døgnet uten at det er fattet vedtak om dette. Fengslene vil ofte selv ikke regne dette som isolasjon, selv om innlåsing har de samme virkningene som lovbestemt isolasjon. Da denne isolasjonstypen fattes uten vedtak, er det ikke en mulighet for å overprøve beslutningen som tas. Dette innebærer et sterkt inngrep i fangers rettssikkerhet.

Hvor mye de facto isolasjon som forekommer er uvisst på grunn av manglende statistikkføring, og det er grunn til å anta at det er store mørketall. Jussbuss er jevnlig i kontakt med fanger som kan fortelle om ufrivillig innlåsing på cella store deler av døgnet, uten at de får en begrunnelse.

Selv om deler av isolasjonskritikken imøtegås i forslaget til statsbud-

Sunniva Yde Aksnes

sjetten, synes lite å bli gjort for å få ned bruken av de facto isolasjon. Da det er bred enighet om at isolasjon kan ha alvorlige virkninger for den som utsettes for det, er det sterkt kritikkverdig at regjeringen ikke tar dette på alvor.

Årsakene og nødvendige tiltak

Den mest fremtredende årsaken til bruken av de facto isolasjon er mangel på ressurser. ABE-reformen har som formål å sikre en bedre og mer effektiv bruk av fellesskapets midler. Realiteten er imidlertid at innsparingen går utover antall fengselsbetjenter og aktivitetstilbudene i fengslene. Dessuten er mange fengselsbygg gamle og lite tilrettelagte for soning i fellesskap.

Norsk fengsels- og friomsorgsforbud (NFF) har også uttrykt bekymring for situasjonen. Når antall ansatte kuttes påvirker dette kontakten mellom betjentene og fangene, og sjansene for uønskede handlinger øker. I følge NFF er antall voldshendelser og trusler mot ansatte stigende, noe som igjen kan medføre mer bruk av isolasjon. I helger og ved ferieavvikling blir situasjonen særlig prekær, noe Jussbuss har fått

erfare. I Sivilombudsmannen besøksrapport fra Arendal fengsel dette året ble det rapportert om fanger som gruet seg til helgene, da de var innelåst mer enn 20 timer i døgnet. Det er derfor nødvendig å bevilge mer ressurser til kriminalomsorgen, slik at fengslene har kapasitet til å la fangene omgås i fellesskap og få et bedre aktivitetstilbud.

En annen årsak til bruken av de facto isolasjon er fengslenes store skjønnsmyndighet ved straffegjennomføringen. En idé vil kunne være å lovfeste minimumsgrenser for samvær med andre innsatte og for aktivitetstilbud. Ved å rettighetsfeste slike minstestandarder, vil dette medføre mindre innlåsing på cellene. Tilstrekkelige ressurser er likevel en forutsetning for at dette kan la seg gjøre, da noe annet ville kunne påvirke sikkerheten til de ansatte.

I tillegg er manglende statistikkføring et problem. Dette gjør det vanskelig å danne en god nok oversikt over bruken av de facto isolasjon. Det burde derfor innføres et statistikkssystem slik at antall timer med innlåsing kartlegges, og nødvendige tiltak mot dette kan besluttes.

Hvorfor skal vi bry oss?

Fengselsstraff er det mest inngripende maktmildelet staten kan ta i bruk ovenfor innbyggerne. Isolasjon er det mest inngripende staten kan gjøre ovenfor innbyggeren når hen sitter i fengsel. Vi kan ikke fortsette å tåle en stor bruk av, og i alle fall ikke at folk blir sittende isolert på grunn av manglende ressurser. Det må prioriteres midler til god straffegjennomføring, og det må på plass rutiner for å hindre de facto isolasjon. Dette vil være til vårt alles beste.

Sunniva Yde Aksnes, Jussbuss

Rachna Rohatgi Khan,
advokat

Arild Jebens,
advokat

«Snoking» i arbeidsgivers datasystemer

Juristforbundets Advokatkontor har merket pågang av saker hvor en ansatt urettmessig og uten at det kan forankres i vedkommende sine arbeidsoppgaver, tilegner seg personopplysninger om andre gjennom arbeidsgivers datasystemer.

eller oppslag som ikke har et tjenstlig behov ikke er tillatt. Et eksempel er UDI sin IKT-instruks hvor det fremgår at medarbeidere skal; *kun behandle personopplysninger i samsvar med gjeldende regelverk, se personopplysningsloven, utlendingsloven, statsborgerloven og forvaltningsloven, og kun behandle, herunder søke på, opplysninger som er nødvendige for at du skal kunne utføre arbeidsoppgavene dine (tjenstlig behov).* Ved tiltredelse i stilling undertegner den ansatte på at vedkommende har satt seg inn i arbeidsgivers IKT-instrukser.

Økt oppmerksomhet på urettmessig oppslag kan ha sammenheng med den nye personvernforordningen (GDPR) og bedre sikring av personopplysninger.

At ansatte foretar urettmessig oppslag er dessverre ikke noe nytt fenomen. Gjennom elektroniske søkesystemer har det blitt lettere for ansatte å foreta søk når nysgjerrigheten tar overhånd. De siste ti årene har det vært flere saker i media om dette. Dette gjelder for eksempel fra NAV, helsevesenet, politietaten, skatteetaten, utlendingsmyndighetene og andre etater med tilgang til registre.

Selv om de fleste saker som er omtalt i media omfatter offentlig virksomhet, vil urettmessig oppslag også kunne skje i privat sektor. For eksempel lagrer forsikringsselskaper og advokatfirmaer mye informasjon om sine kunder og klienter. Dette kan være personopplysninger som ikke alle i bedriften er ment å ha tilgang til.

Rettslig grunnlag:

I noen sammenhenger følger det direkte av lov at oppslag uten tjenstlig behov ikke er tillatt, se f.eks. helsepersonelloven § 21 a. I andre tilfeller kan det følge av personalreglement, eller i instruks fra arbeidsgiver. I offentlig sektor følger det gjerne av IKT-instruks at søk

Et av hensynene bak slike regler er å sikre at kunder, klienter, brukere m.fl. har tillitt til den som behandler opplysningene. En skal føle seg trygg på at opplysninger som gis ikke benyttes i andre sammenhenger eller deles med uvedkommende, jf. Personvernforordning art. 6. Reglene skal videre sikre kvalitet på de tjenester som leveres.

Hvordan oppdages urettmessig oppslag:

For å bruke arbeidsgivers datasystem er det vanlig at den enkelte arbeidstaker må logge seg inn med sitt personlige brukernavn. Datasystemet registrerer den enkelte arbeidstakers aktivitet i systemet, herunder hvem eller hva arbeidstakeren gjør oppslag på.

I IKT-instrukser fremgår det som regel at hvis arbeidsgiver har mistanke om bruk eller oppslag utover et tjenstlig behov, vil arbeidstakers logg bli gjennomgått. Videre følger det av slike instrukser at arbeidsgiver også foretar jevnlig loggkontroller uavhengig av mistanke. Gjennom kontroller kan urettmessig oppslag og ikke autorisert tilgang oppdages og dokumenteres.

Mulige konsekvenser ved urettmessig oppslag:

De som blir utsatt for urettmessig oppslag vil kunne oppfatte dette som en krenkelse og en

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Tlf.: 40 00 24 25

advokat@juristforbundet.no

belastning. Det er også et alvorlig tilfellsbrudd av den ansatte overfor egen arbeidsgiver.

Omfang og intensiteten av oppslagene vil være sentrale momenter når arbeidsgiver skal vurderer mulig reaksjon overfor den ansatte som har gjort urettmessige oppslag.

Ut i fra vår erfaring ser arbeidsgiver alvorlig på urettmessig oppslag, og det er ikke uvanlig at arbeidsgiver velger å suspendere den ansatte etter aml § 15-3 eller statsansatteloven § 29, i påvente av at arbeidsgiver foretar en full gjennomgang og vurdering av bruddets alvorlighet.

I de mindre alvorlige tilfellene kan arbeidsgiver reagere med advarsel eller ordensstraff (statsansatteloven § 25). For mer alvorlige brudd kan reaksjonen være oppsigelse (aml § 15-7, statsansatteloven § 20) eller avskjed (aml § 15-14, statsansatteloven § 29).

Vår erfaring er at arbeidsgiver i de gradert alvorlig sakene velger en streng reaksjonsform. Vår rådgivning i denne type saker, er at det søkes en minnelig løsning som ivaretar alle involverte parter.

Urettmessige oppslag kan i tillegg sanksjoneres gjennom straffebestemmelser. Dette kan medføre at arbeidstakeren idømmes en straffesanksjon i tillegg til eventuell reaksjonsform fra arbeidsgiver. I Oslo tingrett ble nylig en tidligere leder i NAV idømt en bot for å ha foretatt urettmessig personopplysningssøk på naboer, familie-medlemmer og kolleger i Navs elektroniske søkesystemer.

Jevnlig opplæring:

Sett fra Juristforbundet Advokatkontor sin side mener vi det er viktig at arbeidsgiver jevnlig har fokus på opplæring og gjennomgang av reglementet og sikkerhetsinstruks som regulerer adgang til oppslag. Det bør være trening i grensesnitt om hva som er tjenstlig behov, samt viktigheten av

å håndtere personopplysninger på riktig måte.

Hva bør du gjøre hvis du oppdager urettmessig oppslag:

Som nevnt ovenfor vil oppslag som ikke har et tjenstlig behov kunne medføre alvorlige konsekvenser for arbeidsforholdet til den som har foretatt oppslagene.

Hvis en arbeidstaker oppdager at en kollega har gjort urettmessige oppslag er det advokatkontorets oppfatning at man må si ifra til arbeidsgiver. Dette kan gjøres ved å ta kontakt med nærmeste leder eller ved bruk av virksomhetens varslingsrutiner. I noen virksomheter eksisterer det egne rutiner for hvordan urettmessig oppslag skal meldes, eller det fremgår direkte av IKT-instruksen.

www.juristen.no

Enten du foretrekker mobil, nettbrett eller desktop:

Husk å sjekk juristen.no for siste nytt. Her finner du oppdaterte nyheter, debatter, kronikker, fagstoff, stillingsannonser og nytt om folk.

Tips oss om smått og stort på redaksjonen@juristen.no

Takk for meg!

Da jeg overtok som leder av Juristforbundet i 2010, hadde akkurat Advokatforeningen forlatt oss, og vår største bekymring var at ville miste mange medlemmer. Bestillingen var derfor et synligere og tydeligere forbund for jurister. Dette mente man ville være oppskriften for å rekruttere flere nye medlemmer.

For fire år siden vedtok Juristforbundets hovedstyret, etter forslag fra generalsekretæren, på nytt at hovedmål for forbundet skulle være «Flere lojale, betalende medlemmer».

Nå ble mange nye tiltak satt inn og tradisjonelle aktiviteter har intensivert. En omfattende medlemsstrategi, nytt og mer effektivt medlemsystem, mer tilgjengelig Min sidefunksjon på nettstedet og mer segmentert og målrettet medlemskommunikasjon er blant disse.

Andre elementer i innsatsen for medlemsøkning er mer attraktive faglige arrangementer, bedre lønnsstatistikk, aktive nettverk i hele landet, utvikling av kursene fra JUS, profilerende tiltak som Juristdagen og Oslo Legal Walk, høyere servicenivå i sekretariatet og større synlighet for forbundet som samfunnsaktør.

Nå nærmer vi oss Juristforbundets første landsmøte, og det er tid for å gjøre opp status for vår egen målsetting. Har vi levert?

Medlemsstatistikken gir et tydelig svar. Antallet medlemmer i statlig sek-

tor har i fireårsperioden økt fra 6735 til 7245. I privat sektor har vi gått fra 5797 til 6058 medlemmer. Dommerforeningen har ikke økt stort, men så har de også tilnærmet full medlemsdekning. I kommunal sektor er økningen størst prosentmessig fra 1288 til 1673 medlemmer.

Totalt har vi nå 20 544 medlemmer (per 12.9.2018). For fire år siden hadde vi 19 622. Går vi tilbake til utgangen av 2010 var vi nede på 16 478 medlemmer. Vel har antallet studentmedlemmer gått noe tilbake, men dette kan forklares med at vi gjeninnførte medlemskontingent for denne gruppen i perioden.

Hele 78 % av medlemmene er fornøyd med medlemskapet ifølge Rambølls medlemsundersøkelse for Juristforbundet 2018 (svar 4-6 på skala 1-6). For fire år siden var andelen 70 %, så dette går definitivt riktig vei. Størst økning i tilfredshet finner vi i privat sektor, der andelen fornøyde har steget fra 68 % til 84 % på fire år.

I medlemsundersøkelsen sjekket vi også medlemmenes lojalitet ved å spørre om de vil være medlemmer om to år. I både statlig, kommunal og privat sektor kan det vises til at en økt andel av medlemmene, sier at de vil være det.

Dette betyr på ingen måte at Juristforbundet kan surfe bekymringsløst videre. Stadig flere forskningsmiljøer forteller oss om et arbeidsliv i sterk utvikling. Digitalisering, automatisering og lærende datamaskiner vil i stadig større grad overta mange av de oppgavene som mennesker utfører i dag. Samti-

dig vil færre enn i dag være fast ansatt i fremtiden, men heller jobbe frilans.

Dette betyr også nye og andre krav til kompetanse – hva vi må ha i ryggsekken for å kunne være med på det nye arbeidsmarkedet. Ved siden av IT-kunnskaper nevnes oftest kreativitet og evne til kritisk tenkning, kommunikasjonsegenskaper og empati, omstillings- og tilpasningsevne.

Juristforbundet har en solid økonomi og rikelig med kompetanse og ressurser. Derfor er det nå vi bør bygge det forbundet som skal være relevant om 10 eller 20 år. Vi må være rustet for å støtte og representere medlemmer som vil være i en helt annen arbeidssituasjon enn den vi kjenner i dag.

Min, og det sittende hovedstyrets, vakt er nå over. Om kort tid vil det være andre som skal lede Juristforbundet videre. De skal utvikle Juristforbundet til å bli enda sterkere, tydeligere og mer nyttig for medlemmene.

På vei ut døren er jeg freidig nok til å utfordre dere som tar over: Legg dere foran køen. Se trender og utvikling på arbeidsmarkedet før de når medlemmene. Bygg opp et tjenestetilbud som kan gjøre medlemmene robuste og forberedt på omstillinger!

Vi som går av, fastslår at utviklingen definitivt har gått riktig vei de siste årene. Vi har flere lojale, betalende medlemmer enn noen gang.

Det har vært en ære og et privilegium å få lede Juristforbundet de siste 8 ½ årene. Selv om det her og nå føles vemodig, ser jeg frem til å følge forbundets ferd videre, nå fra sidelinjen.

Takk for meg!

GRATIS

Deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte.

JURIST
FORBUNDET

Foto: iStock.com/tusek

Endringsprosesser i offentlig sektor

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Kurset er primært tilpasset statlig sektor, men interesserte fra kommunal sektor og Spekter-Helse kan også delta.**

Fra: **Torsdag 7. februar 2019 kl. 10.45**
Til: **Fredag 8. februar 2019 kl. 13.45**
Sted: **Son Spa, Son**

Kursnummer: **2019651**
Påmeldingsfrist: **30. november 2018**

Offentlig sektor er i utvikling. Mange av våre medlemmer og tillitsvalgte blir omfattet av interne endringer i egen virksomhet, eller endringsprosesser som gjelder større deler av forvaltningen. Det kommer stadig nye politiske krav om effektivitet og høyere avkastning.

Som tillitsvalgt er det viktig å finne sin posisjon i lokale endringsprosesser. Håndtering av endringsprosesser lokalt vil stille den tillitsvalgte overfor store utfordringer.

Kurset innleder normalt med foredrag med en representant fra departementet. Her blir status i endringsarbeidet gjennomgått samtidig som vi ser på viktige utviklingstendenser i offentlig forvaltning. På det generelle planet har også kurset fokus på samarbeid internt i Akademikerne når det gjelder endringsprosesser. Det er også et innlegg knyttet til hvordan endringsprosesser påvirker arbeidsmiljøet.

Kurset gjennomgår aktuelt lov- og avtaleverk, hvilke avtalte virkemidler som kan benyttes samt hvordan medlemmenes interesser ivaretas. Kurset arrangeres i samarbeid med Samfunnsviterne og Samfunnsøkonomene.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

Valg i Juristforbundet

Tar gjerne utfordringen

■ **Av Håvard Holm, lagdommer og kandidat til vervet som president i Norges Juristforbund**

Visepresident Susanne Eliassen skriver i Juristen 11. september i år at hun ønsker seg valgkamp i Juristforbundet.

Jeg forstår det slik at dette først og fremst springer ut av et ønske om å vite mer om hva kandidatene til det nye Hovedstyret – kanskje spesielt presidentkandidatene – står for. Det siste har jeg full forståelse for, og tar gjerne Susannes utfordring.

Innledningsvis vil jeg si meg ubetinget enig med Susanne i at det å være Juristforbundets øverste tillitsvalgte, ikke kan dreie seg om å ha «den beste CVen» – hva man nå legger i det. På den annen side kan det vel vanskelig være helt uten betydning hvilken bakgrunn kandidatene til de ulike vervene har. For egen del mener jeg det bør være av betydning at jeg har en bred og variert yrkesbakgrunn, med lang erfaring fra både privat, og offentlig virksomhet, og lang erfaring som tillitsvalgt, i ulike sektorer, og både lokalt og sentralt.

Med unntak av årene som dommerfullmektig og advokat, har jeg vært tillitsvalgt i så godt som hele mitt yrkesaktive liv, og det meste av tiden i Juristforbundet. Den kjennskap til og

– Med unntak av årene som dommerfullmektig og advokat, har jeg vært tillitsvalgt i så godt som hele mitt yrkesaktive liv, og det meste av tiden i Juristforbundet, skriver Håvard Holm (Foto: Thomas Haugersveen)

kunnskap om forbundet som jeg har opparbeidet gjennom disse årene, er en sterkt medvirkende årsak til at jeg nå ønsker å lede forbundet.

Når det gjelder Susannes konkrete spørsmål og problemstillinger, kan jeg ikke innenfor rammen av dette innlegget, kommentere alt på en fyllestgjørende måte. Til dels skyldes det at jeg pr i dag heller ikke har «gode» svar på alt. Jeg har ikke en slik nærhet til

alle problemstillingene som trekkes opp, at jeg nå kan gi uttrykk for en begrunnet oppfatning.

Susanne tar innledningsvis opp arbeidslivsspørsmål, herunder den norske modellen og trepartssamarbeidet, uten at jeg helt oppfatter hva hun ønsker svar på. Dersom det er spørsmål om mitt syn på betydningen av tariffavtaler mv, kan jeg kort si at jeg er sterk tilhenger av et organisert arbeidsliv, og at jeg ser med bekymring på den generelle nedgangen i andelen organiserte arbeidstakere. Jeg mener for øvrig generelt å ha rimelig god innsikt i tariff- og arbeidslivsspørsmål, blant annet på bakgrunn av mitt tidligere verv som leder av Tariffnemnda.

Når det gjelder spørsmålet om tariffavtaler i deler av privat sektor, er dette en diskusjon jeg ikke kjenner, og derfor ikke har noen mening om nå, ut over at arbeid fra Juristforbundets side for innføring av slike tariffavtaler, i tilfelle må forankres hos medlemmene i de berørte sektorer.

Spørsmålene om medlemsdemokratiet i forbundet mv, er alt for omfattende til å gå inn på her. Jeg nøyer meg derfor med å si at det etter mitt syn generelt bør være stor grad av seksjons-/ foreningsautonomi, i spørsmål som er av særlig betydning for vedkommende sektor.

Så noen forholdsvis kjappe svar på enkelte spørsmål:

- Når det gjelder Advokatlovutvalgets utredning, har jeg for min del vært tvilende til om modellen med advokatsamfunn med tvungent medlemskap, ville være mulig å gjennomføre, enn si hensiktsmessig. Som leder av Advokatbevillingsnemnden de siste årene, har jeg vært særlig opptatt av hvordan tilsyns og disiplinærsystemet for advokater skal utformes i fremtiden. I denne forbindelse har jeg kunnet konstatere at departementet, i alle fall foreløpig, har lagt til side advokatsamfunnsmodellen, og gått inn for utvalgets subsidiære forslag, tilsynsmodellen. Det mener jeg er en fornuftig tilnærming.
- Advokatutdannelsen kunne jeg nok si en del om, men i denne forbindelse nøyer jeg meg med å si at den etter mitt syn bør styrkes, blant annet med henblikk på prosedyre for domstolene.
- Juristtittelen bør etter mitt syn lovbeskyttes, og forbeholdes kandidater med cand. jur./mastergrad.
- Det følger av det ovenstående at jeg mener kandidater med bachelor i juss ikke bør kunne bli medlemmer av Juristforbundet (med unntak for studentene).
- Et eventuelt skille mellom politi og påtalemyndighet, er et spørsmål som reiser vanskelige prinsipielle problemstillinger. Jeg følger med interesse Politijuristenes arbeid med spørsmålet, og har stor forståelse for at arbeidssituasjonen for påtalemyndigheten i politiet nå er slik at problemstillingen er aktualisert. Jeg håper imidlertid at ansvarlige myndigheter vil forstå alvoret i situasjonen, og treffe nødvendige tiltak før situasjonen kommer ytterligere på spissen.
- Allmenn bevæpning av politiet er et spørsmål som jeg ikke har noe «ideologisk» standpunkt til. Som formentlig de fleste, håper jeg at samfunnsutviklingen gjør det

mulig å holde fast ved et – i prinsippet – ubevæpnet politi, men bare tiden vil vise om dette slår til.

- Når det gjelder spørsmålet om hvilke områder forbundet skal bruke tid og ressurser på fremover, og herunder hvilke organisasjoner man skal samarbeide med, må svaret bli at det vil avhenge av de prioriteringer det nye Hovedstyret gjør, innenfor rammen av de føringer som måtte bli vedtatt av Landsmøtet. Om det bør innebære eksempelvis fortsatt deltakelse på FNs kvinnekonferanse og foredrag på kvinnegruppa Ottars landsmøte, har jeg i dag ingen formening om.
- Med hensyn til samarbeid med andre organisasjoner, bør dette etter mitt syn generelt være et saktil-sak samarbeid, basert på felles interesser innenfor forbundets vedtatte strategier. Samarbeid med organisasjoner som vil kunne utfordre forbundets vedtekter eller prinsippprogram, vil – i den utstrekning det i det hele tatt skulle være aktuelt – måtte forutsette en konkret og særlig sterk begrunnelse.
- Når det gjelder særdomstoler, er det mitt generelle syn at vi er best tjent med å beholde dagens modell, hvor de langt fleste saker som bringes inn for retten, behandles av de alminnelige domstoler. Dette gjelder også for barne- og familiesakene, som i dag utgjør en stor del av porteføljen i domstolene, særlig i tingrettene.

Susanne tar avslutningsvis i sitt innlegg opp et spørsmål hun fikk fra valgkomiteen knyttet til arbeid med kunnskap om jurister, og juristers anseelse. Hun mener at spørsmålet er feil stilt, idet «det handler om den enkelte og befolkningens behov for kunnskap om rettigheter og behovet for tilgang til juridisk kompetanse», og «ikke om vår anseelse og lønn». Jeg ser annerledes på det. Spørsmålet er etter mitt syn klart relevant for en presidentkandidat i Norges Juristforbund.

En president må ha både vilje og evne til å drive interessearbeid på vegne av medlemmene

En president, og andre ledende til-litsvalgte i Juristforbundet, må ha både vilje og evne til å drive interessearbeid/-kamp på vegne av medlemmene. Forbundet er som vi alle vet ikke utelukkende en interesse- eller arbeidstakerorganisasjon, men arbeidet for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, i alle sektorer, vil også fremover måtte være en helt sentral oppgave. I denne sammenheng er det etter mitt syn klart at arbeidet med å utbre kunnskap om jurister, og for å opprettholde/heve juristers anseelse generelt, er en viktig oppgave for forbundet. Synet på juristers kompetanse og anvendelighet, særlig hos arbeidsgivere i så vel privat som offentlig sektor, vil ha betydning både for bruken av jurister i konkurranse med andre yrkesgrupper, og for avlønning og vilkår for øvrig.

Så skal Juristforbundet i tillegg være en tydelig og gjenkjennelig rettspolitisk aktør, med klare standpunkter, særlig i spørsmål som gjelder rettsstatlige prinsipper og borgernes rettsikkerhet. I tilknytning til det siste, er jeg helt enig med Susanne i at arbeidet for tilgang til juridisk kompetanse, spesielt for utsatte grupper, er et område Juristforbundet fortsatt skal være sterkt engasjert i. Men for meg står ikke dette i motsetning til et aktivt og målrettet arbeid for medlemmenes økonomiske, yrkesmessige og sosiale interesser.

Presidentens og Hovedstyrets legitimitet overfor medlemmene avhenger etter mitt syn av at vi leverer på begge områder; både som sterk interesseorganisasjon og som rettspolitisk aktør med et sosialt engasjement.

Valg i Juristforbundet

Hva jeg vil som president i Juristforbundet

■ Av advokat Sigurd Knudtzon, kandidat til vervet som president i Norges Juristforbund

I et innlegg på *juristen.no* ber visepresidenten i Juristforbundet – og presidentkandidat – Susanne Eliassen om mer valgkamp i forbindelse med valgene på årsmøtet i begynnelsen av november. Jeg er også en av flere kandidater til presidentvervet og vil gjerne uttrykke hva jeg vil bidra med i denne rollen.

Jeg vil for det første aktivt arbeide for å gjøre Juristforbundet enda mer relevant for medlemmene og enda mer relevant i samfunnet. I dette ligger blant annet at Juristforbundet skal bli enda mer synlig for omverdenen og bli enda mer hørt og bli tillagt betydning av politiske myndigheter.

Likevel skal Juristforbundet først og fremst videreutvikle sin rolle i interessearbeidet og sin rolle som støtte- og serviceorgan for sine medlemmer.

Som presidentkandidat er det tre øvrige forhold som jeg vil fremheve; kall det gjerne mitt «program»:

Juristforbundet må utvise et enda sterkere engasjement for betydningen av rettsstaten. Rettsstaten er i svekkelse i flere andre land som vi forholder oss til, men vi har også her i landet en vei å gå for at grunnleggende krav til rettsstaten er å betrakte som oppfylt.

Sigurd Knudtzon har vært advokat i over 30 år i fire forskjellige firmaer, store og små, og har også vært daglig leder i et par av disse firmaene.

Skal vi ha tillit til systemet, må først og fremst sentrale samfunnsinstitusjoner som forvalter rettsstaten ha tilstrekkelige ressurser til å utføre sine oppgaver. I disse budsjett-tider ser vi at domstoler, politi og kommuner ikke får de midler til disposisjon som er nødvendig – til og med for å kunne oppfylle sine lovpålagte oppgaver slik Stortinget har forutsatt. Det må derfor arbeides enda mer på generelt plan for å bevisstgjøre de bevilgende myndigheter at en fungerende rettsstat er en grunnpilar for et fungerende moderne demokrati. Det er vi jurister som til daglig arbeider med de aktuelle spørsmål i våre forskjellige roller og kjenner hvor «skoen trykker», som må ha som samfunnsoppgave «å si ifra».

Jeg ser på arbeidet med å fokusere

på rettsstaten, som er bærebjelken i vår samfunnsorden, som Juristforbundets viktigste overordnede oppgave – både i et politisk perspektiv og fordi dette gir den grunnleggende legitimitet i interessearbeidet for medlemmene.

Digitalisering er et av tidens moteord, og som mange nok begynner å bli lei av. Ikke desto mindre innebærer digitaliseringen store endringer i hvordan vi arbeider, som krever omstillinger både i organisasjoner og for den enkelte av oss. Digitale verktøy er og vil bli enda mer fantastiske bidrag for å hjelpe vår arbeidssituasjon, men disse verktøy foranlediger også utfordringer og har sine begrensninger som i «teknorusen» ikke alltid er så klart å se. Idet jurister er sentrale medarbeidere i alle former for sentrale organisasjoner bør både Juristforbundet sentralt og tillitsvalgte omkring være aktive og stille krav om hvordan ny teknologi skal anvendes. Digitalisering må ikke overlates til teknokratene alene. Kunstig intelligens og logaritmer kan ikke erstatte det forsvarlige faglige skjønn – det gode jusdium. Vi må som jurister si ifra hvor de forskjellige grenser knyttet til ny digitalisering skal settes.

Juristforbundet bør spille en aktiv rolle i de omstillingsprosesser som er foranlediget av ny teknologi i forskjellige samfunnsinstitusjoner, både i et bruker-, arbeids- og samfunnsperspektiv.

Juristforbundet bør bidra til å utvikle forhandlingsfaget som et sen-

tralt kompetanseområde. Som jurister – og ikke minst våre tillitsvalgte – forhandler vi hele tiden. Det er i ferd med å utvikle seg et godt faglig miljø og nettverk av forhandlingskompetanse, også på universitetene, som Juristforbundet har særlig forutsetning for å være aktiv deltaker i og gjerne påta seg en ledende rolle som koordinator. Vi kan samle de som arbeider med forhandlinger, i brede deler av samfunnslivet og også utenfor juristverdenen, til engasjement. Hvorfor skal ikke vi i Norge ha ambisjoner om å oppnå annerkjennelse ved å ha ledende kompetansemiljø på dette området også internasjonalt?

Susanne Eliassen stiller en rekke konkrete spørsmål til kandidatene, her

|| I disse budsjett-tider ser vi at domstoler, politi og kommuner ikke får de midler til disposisjon som er nødvendig

under om interne forhold i Juristforbundet. Selv om jeg har vært engasjert i enkelte av de spørsmålene som reises vil jeg her ikke komme med noen klare uttalelser. En øverste leder bør selvsagt vise vei, men før det uttrykkes klare oppfatninger i saker som er omfattende med forskjellige interesser bør en president som skal fronte saker på vegne av Juristforbundet først ha

sørget for at vanskelige saker blir undergitt en forsvarlig saksbehandling som er godt forankret i organisasjonen.

Så litt om meg selv: Jeg har vært advokat i over 30 år i fire forskjellige firmaer, store og små, og har også vært daglig leder i et par av disse firmaene. Etter et år som advokatfullmektig ble jeg leder av datidens advokatfullmektiggruppe i Juristforbundet og har siden da og frem til i dag til enhver tid hatt forskjellige tillitsverv i triangelet Juristforbundet, Juristenes utdanningssenter og Advokatforeningen.

Nyutdannet

Eventyrstund om eventyrlige jobbutsikter

■ Av Monica Løvvik, nyutdannet jobbsøker

I september inviterte Forum for yngre jurister og Juristforbundet – Student, til temakveld for jusstudenter og nyutdannede jurister. Agendaen denne kvelden var «Ung jurist i arbeidslivet».

Ifølge arrangementets Facebook-side skulle kvelden hjelpe oss med hva vi skal gjøre når vi sikter oss inn mot vår første jobb – blant annet hvordan vi skal bygge opp profilen vår, og ikke minst hva vi skal gjøre for å klatre på

karrierestigen. Jeg møtte med friskt mot, eller rettere sagt, så friskt som det kan bli etter å ha drevet en forgyves jobb jakt i halvannet år.

Jeg ble ikke skuffa denne kvelden. Jeg ble rett og slett forbanna.

Panelet som har blitt rekruttert inn for kvelden leverer for så vidt det vi har blitt lovet at de skal. De forteller om sine erfaringer og til dels hvordan de har endt opp der de er i dag. Problemet er det at det som tilsynelatende er felles for dem alle er at de simpelthen bare har «grepet de mulighetene de har fått». Problemet for jusstudenter i dag er at de «mulighetene» som visstnok

|| Hold dere for gode til å arrangere en tilsvarende eventyrstund

bare faller ned i hendene våre slik det blir fremstilt i panelsamtalen, vokser ikke på trær.

Nyutdannede jurister bruker i snitt et halvår på å få seg en jobb, og vil man jobbe i Oslo så tar det gjerne ►

lengre tid. Før i tiden var det ofte slik at man hadde en jobb før man var ferdig studert. I dag er situasjonen slik at man under studiet må knive om plassene for privilegiet av å kunne bistå med gratis arbeidskraft i form av frivillig arbeid for å få erfaring. Også karakterjaget er et kjent tema som gjentas til det kjedsommelige. Når jobbsøkinga endelig starter, får man virkelig kjenne på hvor mange man er om beinet. Det å søke jobb som nyutdannet jurist i dag er ingen lek.

At det er nedgangstider i så å si alle bransjer er vi kjent med nå. Vi skjønner også at det er hardt å søke jobb og at markedet generelt er vanskelig. Dette er fakta og ikke minst brennaktuelt, og da må også Forum for yngre jurister og Juristforbundet – Student, ta høyde for situasjonen slik den er. Det hjelper ikke å stille med et panel som, i hvert fall tilsynelatende, kun har solskinnshistorier om et arbeidsliv som en dans på roser. Å høre at «karakterer er ikke alt» og «det er ikke så viktig med en relevant jobb, så lenge du har noe arbeidserfaring å vise til» oppleves i hvert fall ikke særlig reelt i en jobbsøkersituasjon i 2018.

Selv har jeg et helt vanlig karaktersnitt, en A på masteroppgaven min og hatt diverse jobber siden jeg var 16.

Monica Løvvik (Foto: Johan Ness Gerhardsen)

Mitt problem – og her vet jeg at jeg sannelig ikke er alene – er at jeg havner i sjiktet mellom å være underkvalifisert for de jobbene jeg *egentlig* er kvalifisert for på grunn av manglende («relevant») erfaring, mens jeg samtidig er overkvalifisert for de typiske saksbehandlerstillingene. Det er dette som er realiteten. Ikke bare min, men for jusstudenter og nyutdannede jurister flest.

Så neste gang dere i Forum for yngre jurister og Juristforbundet – Student inviterer til tilsvarende arrangement: Gi oss det dere lover. Ha et

panel der man også kan sette fokus på at det ikke alltid er så lett å kapre den første jobben. Ha paneldeltakere som driver med rekruttering som kan fortelle oss hvordan vi skal gå frem. Hjelp oss med hva vi skal gjøre når vi sikter oss inn mot vår første jobb. Fortell oss hvordan vi skal bygge opp profilen vår. Og fortell oss hva vi må gjøre for å klatre på karrierestigen. Men hva enn dere gjør, så hold dere i hvert fall for gode til å arrangere en tilsvarende eventyrstund, for det som ble presentert på dette møtet er langt ifra den virkeligheten som venter.

Annonsér på juristen.no

Tlf.: 918 16 012
E-post: perolav@07.no

GOD PÅ OFFENTLIGE
ANSKAFFELSER?

> LEDIG STILLING: COWI.NO

COWI

Nytt om navn

Ansettelses og utnevnelser

Aina Valdersnes Ståløy, manager, Deloitte Advokatfirma AS, Bergen

Alejandro Serrano, avdelingsdirektør, Forsvarets Logistikkorganisasjon – Kjeller

Aleksander Rygh Pedersen, advokatfullmektig, Arntzen de Besche Advokatfirma Trondheim AS

Alexander Zimmermann Alsaker, advokatfullmektig, Wangensteen & Co Advokater AS

Alf-Anton Røst, konstituert statsadvokat, Nordland statsadvokatembeter

Anders Enerhaug Lunde, advokat, Aker BP ASA

Anders Lien, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Grette AS

Anders Venemyr, advokat/partner, Sandvika Advokatkontor DA

Andreas Søren Høiby, seniorrådgiver, Kulturdepartementet

Anette Plassen, advokatfullmektig, Kvale Advokatfirma DA

Anja Jonassen, partner, Advokatfirmaet Brønner & Co DA

Anja Kallestad, seniorrådgiver, Konkursansetilsynet

Anja Magnussen Brodschöhl, senior legal counsel, Nordea Bank AB (publ) Filial Norge

Anja Perminow Stenersen, politiadvokat 2, Kripos

Anne Berit Lian, nemndsleder, Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Østfold

Anne Katrine Kjellman, jurist I, Tromsø kommune

Annegret R. Andersen, personvernombud, Statens vegvesen Vegdirektoratet

Annemarie Kristine Valnes, namsfullmektig/rådgiver, Øst politidistrikt – Namsfogden i Skedsmo

Benedikte Johansen, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Elden DA Stavanger

Besforta Lajqi, politiadvokat, Øst politidistrikt – Østfold

Bjarte Stølås Storli, jurist, Sveio kommune

Bjørn Bäckstrøm Mæland, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Erling Grimstad AS

Cathrin Sagen Aspaas, advokatfullmektig, Advokat Henjum AS

Cathrine Vogt, advokat, Bull & Co Advokatfirma AS

Cecilie Haukalid, advokatfullmektig, Haver Advokatfirma AS

Charlotte C. S. Håkonsen, partner, Advokatfirmaet BAHF AS

Christian Rikheim Sundelin, senior innkjøper, Norsk Rikskringkasting (NRK) – Innkjøps- og kontraktsavdelingen

Dana Irina Jaeddicke, senior Manager, Ernst & Young Advokatfirma AS, Oslo

Djulia Todorova, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo

Eirik Hovind Kolstad, advokatfullmektig, Kvale Advokatfirma DA

Eivind Wekre, partner, Advokatfirmaet Nova DA

Emilie Aasheim, førstekonsulent, Lotteri- og stiftelsestilsynet

Erik Rosen, partner, Advokatfirmaet Nova DA

Eva Kulsvehagen, advokat, Advokatene Storgata 2 ANS

Geir Hansen, advokat, Advokat Geir Hansen

Gro Grytli Mostuen, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo

Hege Farnes Hildrum, generalsekretær, Stiftelsen Signo

Hege Synne Rahm, dommerfullmektig, Kongsberg og Eiker tingrett

Heidi Kolstad Skovdahl, advokatfullmektig, Deloitte Advokatfirma AS, Oslo

Henrik Midtsæter, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Økland & Co DA

Herman Stieng, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Haavind AS

Hildegard Wilsgård, HR og administrasjonskonsulent, Vålerenga fotball elite

Håkon Riisberg Paulsen, juridisk rådgiver, Vestfold fylkeskommune

Haakon Toms, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Økland & Co DA

Ingeborg Kristine Lind, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Storeng, Beck & Due Lund (SBDL) da

Inger Anita Tollehaug, advokat, Crawford & Company (Norway) AS

Ingvild Garberg, avdelingsleder, Oslo kommune – Fornebu-bananen

Jan Erik Greni, advokatfullmektig, KPMG Law Advokatfirma AS – Oslo

Jan Henrik Nielsen, seniorrådgiver, Datatilsynet

Jan-Fredrik Senum, ambassadesekretær, Utenriksdepartementet

Janne Danielsen, høyskolelektor, Politi- og høgskolen (PHS)

Jonas Løvdal, justispolitisk rådgiver, Stortinget

Kaja von Hedenberg, seniorrådgiver, Riksantikvaren

Karen Mauritzen Midbøe, rådgiver anskaffelser, Dovre Group AS

Karoline Lorentzen, rådgiver, Sør-Trøndelag tingrett

Kathrin Aarseth Haram, advokat, Advokatfirmaet Judicia da

Katrine Eidslott, senior legal counsel, BNP Paribas Cardif

Knut Kallum, advokat, Advokat Knut Kallum

Knut Olav Reinskou, advokatfullmektig, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, Oslo

Kristian Johansen, dommerfullmektig, Fredrikstad tingrett

Kristiane Fahret, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS

Kristin Mørkedal, jurist, Equinor ASA

Kristine Hovind Bøhnsdalen, juridisk rådgiver, Statens kartverk – Hønefoss

Kyrre Stein Hesselmann, advokat, Advokat Kyrre Stein Hesselmann

Lars Christian Fjeldstad, advokat, Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Lars Engebretsen, juridisk rådgiver, Norsk Fysioterapeutforbund

Lars Martinsen, rådgiver, Inventura AS, Oslo

Lina Stormoen, advokat, Advokatfirmaet Teigstad AS

Line Johanna Landa Hanøy, rådgiver anskaffelser, Forsvarets

Logistikkorganisasjon – Kjeller

Line Novstad, politiadvokatfullmektig, Trøndelag politidistrikt

Linn Marie Schilling Tjensvold, leder advokatseksjonen, Delta

Lise Gran, advokat, Homblesby Advokatfirma AS

Louisa Børresen, aspirant/førstekonsulent, Utenriksdepartementet

Magne Andreas Buaas Bye, advokat, Nye Veier AS

Maja Bentzon Skei, advokat, Levanger kommune

Marianne Brinch van Meenen, skadedirektør, Jernbanepersonalets Bank og Forsikring

Marianne Nergaard Magnus, tingrettsdommer, Lofoten tingrett

Marie Engebakken Kvam, advokatfullmektig, Advokatfirmaet DSA AS

Marie Nyhus, politiadvokat, Innlandet politidistrikt

Marthe Kristine Fjeld Dystland, legal officer, EFTA Surveillance Authority (ESA)

Mildrid Marie Dragvik, advokatfullmektig, HELP Forsikring AS

Mona Naomi Lintvedt, personvernombud, Skatteetaten

Monica Hagedal, tingrettsdommer, Kristiansand tingrett

Morten Svarstad, prosjektleder/advokat, Asplan Viak AS

Mudassar Amin, advokat, In Solidum Advokatfirma da

Noman Asghar Ali, rådgiver, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Oslo

Nora Bergsjø, førstekonsulent, Justis- og beredskapsdepartementet, Lovavdelingen

Nora Dahle, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Ræder AS

Nora Pedersen, politiadvokat 2, Kripos

Ole Andreas Aftret, advokatfullmektig, Advokatene Christian Wiig & Co AS

Ole Magnus Strømmen, advokat, Advokatfirmaet Bratlien AS

Ole-Jacob Schelver, politiadvokat, Økokrim

Peder Jøsendal, advokatfullmektig, Advokatfirmaet CLP DA

Pål Granberg, advokat, Advokatfirmaet Hartz & Co AS

Pål Jakob Aasen, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Elden da Elverum

Ragnhild With, avdelingsleder, Troms politidistrikt

Rikke Klafstad, advokatfullmektig, Bing Hodneland advokatselskap DA

Rita Helene Krøgenes Aase, partner, HBL Advokatfirma Haraldsen Bydal Lie DA

Ruben Øverby, advokat, Skanska Norge AS

Rune Mykkeltvedt, dommerfullmektig, Fredrikstad tingrett

Sanaa Ashraf, konsernadvokat, Norsk Gjenvinning Norge AS

Sigrid Frogner Larsen, politiadvokat, Sør-Øst politidistrikt – Drammen

Sigrid Vangdal, førstekonsulent, NAV Arbeid og ytelser Karmøy

Sigurd Knudtzon, advokat, Advokatfirmaet Strandenæs

Simen Borgeteien Myrvold, advokatfullmektig, Protector Forsikring ASA

Simen Gjersvoll Osland, advokat, Advokatfirmaet Legalis AS

Siri Jespersen, senior sales manager, Maestro Soft AS

Siri Mariane Bjørn, tingrettsdommer, Drammen tingrett

Sissil Jensen Brøndbo, rådgiver, Grimstad kommune

Solveig Kjølborg, manager, Ernst & Young AS

Stig Gunleiksrud, head of legal Asia and pacific, PGS geophysical AS

Stig Horstad, senior Tax Manager, DNB Bank ASA

Stine Aunbu, advokat, Equinor ASA

Ståle Seljenes, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Legalis AS

Sverre Johansen, advokatfullmektig/ seniorrådgiver, Innovasjon Norge

Synne Evensen, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, Tønsberg

Synøve Halstadtrø Mørseth, seniorrådgiver, NTNU – Seksjon for virksomhetsstyring

Therese Steen, ekspedisjonssjef, Statsministerens kontor

Thomas Berg, politifullmektig, Trøndelag politidistrikt

Tom Skogly, advokatfullmektig, Deloitte Advokatfirma AS, Oslo

Tonje Faanes, seniorrådgiver, NTNU Trondheim

Tonje Onsoien, advokatfullmektig, Codex Advokat Oslo AS

Tor Runshaug Foss, juridisk direktør, Bankenes sikringsfond

Torgeir Lie Storberget, advokat/partner, FCG Norge AS

Torgim Walle Nikolaisen, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, Tromsø

Toril Elsa Torp, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Thommessen AS, Oslo

Torleiv Drangslund, advokat, Advokatfirma Tofte da

Truls Ove Karlsen, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Grette AS

Unni Kathe Ottersland, compliance & privacy manager, Abbott Norge AS

Vilde Martine Hansen Gjethammer, advokatfullmektig, Advokatfirmaet Thommessen AS, Bergen

Øystein Bø, ambassadør, Norges Delegasjon til NATO

Øyvind Røed, dommerfullmektig, Sandefjord tingrett

Øyvind Sollie, spesialrådgiver, Helse- og omsorgsdepartementet

Aase Haukaas Gjerde, namsgod, Sør-Øst politidistrikt – Skien

Åshild Margrethe Revhaug, personvernombud, Sparebank 1 SMN

Nye medlemmer i Juristforbundet

Aleksander Bern, advokatfullmektig, Gram, Hambro & Garman Advokatfirma AS

Ann-Christin Monsine Ottosson, principal consultant supply chain management, Equinor ASA – Bergen

Arthur Tveiten, juridisk fagleder, Vest-Agder fylkeskommune

Caroline Langangen Cleve, advokatfullmektig, Asker Advokatkontor AS

Claes-Borger Landfald, rådgiver, Oslo kommune – Plan- og bygningsetaten

Geir Jøsendal, rådgiver, Midtre Gauldal kommune

Guro Elise Slettvold, rådgiver anskaffelser, Ringerike kommune

Hannah Tusvik Rosenlund, jurist, Bamble kommune

Irene Sofie Theodorsen Skaar, juridisk rådgiver, Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) – Region nord

Julia Kristine Nordrum Bratberg, juridisk rådgiver, Ås kommune

Maria Teresa Espino Donnelly, foretaksadvokat, Helse Sør-Øst – Akershus universitetssykehus HF

Nina Stensbøl Da Rocha Ferreira, prosjektingeniør, Oslo kommune – Plan- og bygningsetaten

Sigurd Vestrheim, advokat/partner, Advokatfirmaet SGB Storløkken AS

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Aleksander Hatlem, Universitetet i Bergen

Anders Holberg Hansen, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Anna Jonaki Medbøe Tamuly, Universitetet i Bergen

Anna Wollebæk, Universitetet i Bergen,

Anne Gabrielsen, Universitetet i Stavanger

Babar Ahmad, Universitetet i Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Berner Olav Skeie, Universitetet i Stavanger

Cathrine Barstad Storey, Universitetet i Oslo

Christine Hognestad Aspøy, Universitetet i Bergen

Christoffer Herredsvela, Universitetet i Oslo

Daniel Severinsen, Universitetet i Bergen

Edith Dallaire Refsland, Universitetet i Bergen

Eivind Erstad Skovly, Universitetet i Agder

Elmira Oshnavie, Universitetet i Bergen

Emma Myklebust Eggen, Universitetet i Agder

Fanny Anne Bardoz, Universitetet i Oslo

Frida Andersen, Universitetet i Oslo

Frida Steinardatter Nøvik, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Gjoran Løvik Orvik, Universitetet i Stavanger

Hedda Solli Hegland, Universitetet i Stavanger

Henrik Karsten Thorvaldsen, Universitetet i Agder

Haakon Agnalt, Universitetet i Oslo

Håkon Ofstad Raknes, Universitetet i Stavanger

Håvard Sørland, Universitetet i Bergen

Ida Cathrine Thomassen, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Ida Steinfeldt-Foss, Universitetet i Bergen

Inger-Anine Torp Tørrestad, Universitetet i Oslo

Ingri Menne Sjoner, Universitetet i Bergen

Ingrid Pauline Næsse, Universitetet i Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Iren Yingxia Hodneland, Universitetet i Bergen

Jennifer Øbeng, Universitetet i Oslo

Jostein Sande, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Jørgen Sigmund Pettersen, Universitetet i Bergen

Karinne Høgberg, Universitetet i Bergen

Kristin Elisabeth Svendsen, Høgskolen i Innlandet – Lillehammer

Kristin Margrethe Mathisen, Universitetet i Bergen

Kristoffer Hennie Botilsrud, Universitetet i Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Laura Laurinaityte, Universitetet i Oslo

Lena Sagnes Wågan, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Lene Haldorsen Jensen, Universitetet i Stavanger

Lydia Nagy Molvær, Universitetet i Bergen

Malin Jørgensen, Universitetet i Bergen

Margrethe Nygård, Universitetet i Stavanger

Margrethe Tigerstedt, Universitetet i Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Marianne Birkeland, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Marit Opsahl, Høgskolen i Innlandet – Lillehammer

Mia Helene Melkstavik, Universitetet i Bergen

Nina Skjelbakken Nordås, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Oda Grøttjord Berg, -Universitetet i Oslo

Rebekka Orskaug, Universitetet i Oslo

Sander Bøe Bertelsen, Universitetet i Oslo

Sandra Madeleine Frost, Universitetet i Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Sarah Zahid, Universitetet i Bergen

Sebastian Eriksen, Universitetet i Stavanger

Sindre Sandgrind, Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet

Sivaani Nirmalanathan, Universitetet i Bergen

Sofie Lilleøren Veum, Universitetet i Stavanger

Solveig Hodnemyr, Universitetet i Oslo

Solveig Østerud, Universitetet i Stavanger

Sondre Landvik, Universitetet i Oslo

Sondre Trommestad, Universitetet i Bergen

Sune Owren, Universitetet i Agder

Thea Isabelle Bredviken, Høgskolen i Innlandet – Lillehammer

Thea Kristine Seim Sønstelie, Universitetet i Sørøst-Norge – Campus Ringerike

Theodor Karlsen, Universitetet i Bergen

Thomas Kristoffer Aarli, Universitetet i Bergen

Vilde Susanne Froland Songve, Universitetet i Stavanger

Vårin Hildridatter Brox, Universitetet i Bergen

Åsne Karlsen Bellika, Universitetet i Oslo

Foto: Styret

Hovedstyret

President

Curt A. Lier
cl@juristforbundet.no

Visepresident

Susanne Eliassen
susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Marta Trzcinska Slinde
martatr@hotmai.com

Frank Grønås
frank.gronas@trondheim.kommune.no
Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Tor Egil Viblemo (Juristforbundet – Privat)
tev@oxford.no
Sverre J. W. Bromander (Juristforbundet – Stat)
sverre.bromander@politiet.no
Benedicte Gram-Knutsen (Juristforbundet – Kommune)
benedicte.gram-knutsen@bergen.kommune.no
Pascual Strømsnæs (Juristforbundet – Student)
pascualstromsnes@gmail.com
Wiggo Storhaug Larssen (Juristforbundet – Dommerforeningen)
wiggo.storhaug.larssen@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Annette Narverud
ann@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg
msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring
Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank
Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet
Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no
www.juristforbundet.no/advokatkontoret
Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristen

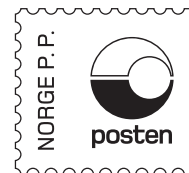
www.juristen.no
Redaksjonen:
redaksjonen@juristen.no | mobil 482 48 352
Annonser:
perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristen.no/stilling

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Returadresse:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

BESTILL GRATIS PRØVETILGANG PÅ JURIDIKA.NO

Nye titler på Juridika

Nå finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og
ajourførte lovkommentarer på Juridika.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget